

GOSPODARSTVO LA ECONOMIA

GLASILO SLOVENSkih PRIVREDNIKA U JUZNOJ AMERICI Organo de la Inmigracion Productora Esclava en Sud América

\$ 5.- m/ para las tres Américas sin Canadá.

Dól. 2.- para los demás países.

REDACCION y ADMINISTRACION:

Reconquista 268

Número suelto: 10 ctvs.

Dirección del Destinatario:

Sr. Don

Calendar for June, July, and August 1930 with days of the week and dates.

EL PROXIMO NUMERO APARECERA el día 31 de Julio

Guía del Inmigrante

(Publicación gratuita de ofertas y pedidos de trabajo, de personas buscadas, comunicación de extraviados. Las ofertas de rigir a los interesados a/c Administración "Gospodarstvo", calle nuevas direcciones y documentos Reconquista 268, Buenos Aires)

OD JUGOSLOVENSКОG POSLANSTVA u BUENOS AIRESU

Br. K. 2893/1930 - Traži se današnje boravište iseljenika IVEZIĆA JERKA sina Ivanova rodom iz Graca. Posljednji put se je javio svojoj obitelji na 11. jula 1928. g. sa adresom F. Missler, odakle je odjavio adresu, a novu nije javio više.

Traži se današnje boravište iseljenika FRANJE MAURERA, 40 godina star, rodom iz Bačke Palanke. Posljednja adresa, koju je javio, bila je Moreno 740, Bs. Aires.

Traži se današnje boravište iseljenika SLAVKA STEISKALA iz Našica. Pred neko vreme je živio u Comodoro Rivadavia i odatle prešao za Buenos Aires.

Traži se današnje boravište iseljenika FRIDRIHA GIESSE iz Crvenke, srez Kula. Giesse je bio zaposlen u hotelu MUNICH u mestu Chajapi u provinciji Entre Rios.

Br. k. 2065 - 1930 Traži se MILE RADAKOVIĆ, rodom iz Mogorjca, srez Gospić, 46 godina star. Došao je u Ameriku pred 25 godina, a javljao se je svojoj obitelji samo prvo vreme. Po poslednjim informacijama stanovao je kod nekog Gjure Trkulja.

Br. k. 2101 - 1930. Traži se GJURE KOBER, sina Kazimirova i majke Bare, rođen godine 1900 u selu Dubovac, srez Sveti Ivan Zelina. Došao je u Argentinu novembra 1929. godine, boravio u provinciji Córdoba u mestima Ascunchinga, Colonia Caroya. Sarmiento, a poslednje što je poznato u MONTE CRISTO.

Br. K. 2722/30. Traži se boravište STOJANA N. MILOBRATOVIĆA, rođenog 6. aprila 1863. godine u Velikom Sušnjaru, srez Glina. Doselio je u Južnu Ameriku godine 1906.

K. Br. 3352/30 - Traži se današnje boravište iseljenika STJEPANA PULEZIĆA rodom iz Svetog Trojstva. Došo je u Argentinu pred 2 godine.

K. Br. 3374/30 - Traži se današnje boravište iseljenika JOSIPA STANIĆA iz Ugljana, koji je doselio u Južnu Ameriku pred 7 godina. Javljao se kući iz Buenos Airesa i iz Rosario de Santa Fe.

K. Br. 3402/30 - Traži se današnje boravište iseljenika JURE JOVANOVIĆA ratara iz mesta Čačinci. Došo je u Argentinu pred 2 1/2 godine i neko vreme boravio u Rosario na naslovu Calle 25 de Diciembre Nro 2480.

DE MONTEVIDEO

Soñor director de "Gospodarstvo". - Buenos Aires.

Muy agradecido a su deferencia informativa respecto a mi designación como cónsul de Yugoslavia en el Uruguay, por la presente, como tal, previo reconocimiento del gobierno de mi país de origen, pero por sobre todo como viejo colega de profesión paso a ser corresponsal oficioso de su importante periódico a fin de que los lectores del mismo tengan siquiera una reseña pobre, pero eso sí sincera del recibimiento que preparamos y llevamos a cabo a los delegados deportivos yugoslavos al primer campeonato mundial de football a efectuarse en esta capital con la iniciación el 13 del corriente.

El 8 del actual antes de atravesar a muro el "Florida", envié a bordo de esa nave banderas uruguayas y detalles del recibimiento que haríamos a los compatriotas que llegaban, así como las más precisas instrucciones para su desembarco.

En tanto la nave llegaba a muros con un decidido grupo de compatriotas presididos por el señor Allaguich, presidente de la Sociedad Cultural Unión Yugoslava; organizamos una manifestación,

siendo esta la primera vez que el pabellón de Yugoslavia era pasado por parte de la ciudad - la próxima al puerto - y tras del cual marcharon unos 500 compatriotas. Llegamos a la orquesta bien "afiatada" por el maestro - ciego de la guerra - señor Dablich, y llevamos conjuntamente la simpatía del pueblo uruguayo que con su prensa al frente exteriorizó la más buena voluntad y el más decidido apoyo.

Así nos presentamos al costado del vapor cuando desde bordo se oyeron los primeros y entusiastas vivas al Uruguay, que fueron contestados con vivas a Yugoslavia.

Saludados los delegados y deportistas los invitamos a descender a tierra, y una vez que arrieron en la planchada, la orquesta tocó el himno uruguayo, que fué muy aplaudido, como lo fué luego el yugoslavo, produciéndose con tal motivo un mayor entusiasmo que culminó cuando los compatriotas de ésta hicieron oír canciones de la lejana pero siempre querida tierra, que fueron muy aplaudidas.

Reinició la manifestación hasta que por conveniencias la dimos por terminada y conducimos

DESPEDIDA DE ILUSIONES

El publicista checoslovaco ingeniero Šrom, corresponsal de CEPES (Centropress), de la oficina "Prager Presse", del órgano del ministro Beneš, České Slovo, y autor del libro "Del Estado de Stalin", después de una permanencia de diez años en Moscú decidió salir de Rusia para no volver más.

Hace 10 años, como ingeniero y como eslavó, lleno de simpatías e interés por el país más grande eslavó, por las nuevas corrientes y nuevos programas se fué a vivir a Rusia, para observar sin prejuicios, y estudiar de cerca los acontecimientos, e informar imparcialmente al periodismo checoslovaco y europeo en general.

Durante los primeros años de su estadía en Rusia escribió el ingeniero Šrom sobre las cosas rusas con mucho optimismo y favorablemente. Pero profundizando la observación, y comparando con el correr de los años los resultados prácticos de los programas teóricos, poco a poco empezó a cambiar de opinión. Ahora publicó en la "Prager Presse" bajo el título "Mi despedida con Moscú" un artículo dando un resumen de sus impresiones durante el decenio transcurrido y el desenvolvimiento práctico del trabajo del comunismo.

Empieza dirigiéndose a todas sus amistades y relaciones en Rusia, que pertenecen a los círculos soviéticos o comunistas, sea como empleados nacionales, directores industriales, militares, agricultores, obreros, o simples profesionales o agitadores comunistas, con las palabras:

"Ustedes se han propuesto un programa cuya magnitud y dificultad traspasa los límites de lo posible: el de construir durante la vida de una sola generación el Estado socialista. El tiempo con que han empezado a trabajar durante los últimos tres años es una prueba de la gran impaciencia vuestra. Todos ustedes desean todavía durante su vida realizar en la Unión Soviética el comunismo puro, a pesar de tener en promedio ya 40 años.

Con las biblias de Lenin y Marx en las manos corren ustedes atrás de su objeto con la misma impaciencia como está corriendo el filibustero burgués de su primer millón para hacerse después más rapaz todavía. Ustedes hacen esto con la misma intolerancia como el fanático más exaltado. Ustedes están en la reorganización revolucionaria de los restos del Estado ruso igualmente infalibles, como lo eran sus más altos prelados eclesiásticos. Ustedes no han intronado solamente el intelecto, sino también la fuerza bruta, y han emprendido la tarea de trasladar con la ayuda de la misma, directamente al paraíso

a los huéspedes hasta uno de los mejores hoteles - el "Des Anglais" en Pocios - donde se hospedan.

Luego tramitan los más precisos detalles sobre la venida de la delegación, obteniendo la cancha de Peñarol para que los deportistas se mantengan en buen training.

Hoy éstos hicieron unas ligeras demostraciones que el público aplaudió entusiastamente, ganando más simpatías los deportistas que sin temor a desmentidos pueden asegurar que serán mimados por el pueblo uruguayo, que aprecia en ellos sencillez, espíritu caballeresco y por sobre todo mucha modestia. Hoy se ha resuelto por el correspondiente conducto, que el cuadro yugoslavo se mida el 14 con el brasileño, y el 17 con el boliviano. El primer partido ha de ser muy bravo para los nuestros, ya que es reconocida la valía de los norteños, pero puedo asegurar a los yugoslavos lectores de "Gospodarstvo", que sus compatriotas han de oponer la más brava resistencia. En cuanto a su compromiso con los bolivianos, los nuestros irán muy aliviados, toda vez que se dice que los del altiplano no vienen en buena forma.

No quiero ser augur, ni mucho menos, pero sí en lo poco que entiendo del football - del que soy apasionado - he podido ver que la táctica y técnica yugoslava es precisa y buena con sus pases cortos y su juego bajo, y que de ellos se puede esperar mucho y bueno.

Por parte de los deportistas puedo asegurar que se hallan muy satisfechos de su estadía en Montevideo, y que en breve se iniciará la pequeña serie de fiestas y paseos que se les tiene preparados.

Aquí con un afectuoso saludo termina mi corresponsalía oficiosa, no sin antes agregar que quedo por completo a sus gratas órdenes.

Montevideo, julio 9 de 1930. JUAN V. DESPOSITO.

so de tal orden, que les parece a ustedes como ideal y lo más apropiado para la humanidad, tanto al agricultor ruso y ucraniano como al oriental del Asia Central, sin miramientos al secular desarrollo cultural.

Pero ustedes no ven que ni Marx, ni Engels, ni Lenin y menos todavía un Stalin, ha dado pruebas que el comunismo esté en verdad la mejor cosa para la humanidad. El socialismo y el comunismo son todavía siempre únicamente un credo para millones, lo que no significa de modo alguno que deban ser realizados en tal forma, como eran construidos teóricamente, en una situación capitalista, técnica y política absolutamente diferente de la hoy, cuando ustedes se empeñan meter por fuerza a la cabeza a todo el mundo en vuestra nación, que vuestro comunismo, tal cual lo practican ustedes con sus métodos sea el único posible y el mejor.

A mí me parece que ustedes están equivocados, y la mejor prueba para la exactitud de mi opinión es justamente la circunstancia que ustedes en la realización y aplicación del nuevo orden siguen ya un decenio entero tanteando en sombra, variando no solamente métodos, sino los objetos inmediatos, conservando como tono básico únicamente la dictadura, la opresión revolucionaria. Ustedes han vivido en el comunismo de guerra, en NEP (nueva política económica), en reconstrucción y organización de industria, han vivido en la lucha fanática alrededor de la unificación de agricultura, y están retrocediendo, por haber ido ya demasiado lejos. Ustedes no tienen un programa exacto, ustedes mismos no saben lo que va dentro de un régimen comunista, como debe dentro del mismo correr la vida del individuo, como conseguir para que aquí el hombre viviera totalmente para el interés de la colectividad. Ustedes aseveran sacrificar su presente a un futuro mejor para millones, que alcanzarán pronto el resto del mundo y que lo dejarán atrás. El sacrificio de ustedes es en verdad enorme, en su vida particular viven ustedes peor que en promedio la gente en el resto del mundo. Pero, ¡no comprueban justamente estos largos años de vuestra paciencia que el lema "alcanzar y dejar atrás" no es otra cosa que una frase hueca, y que de golpe, a pesar de la voluntad más fuerte y con 100 % de dictadura, no se puede dar salto, sobre una evolución secular, en un paraíso desconocido?

Ustedes hasta ahora no han creado todavía nada de nuevo, sino aprovechan en el sentido organizatorio todo lo que han creado esos otros, tan odiados por ustedes. Únicamente están ustedes explotando los inventos de esos otros, están comprando cerebros extranjeros y sus maquinarias, racionalizando con las mismas su industria aparentemente socialista. Ustedes son socialistas únicamente en tal sentido, en cuanto ustedes enseñan a vuestros pueblos trabajar bajo nuevas condiciones, con nuevas maquinarias, compradas a los capitalistas, dando a sus pueblos justamente bajo la dirección oficial nuevos rumbos hacia grandes objetos, acercándolos con todo esto a la civilización de esos capitalistas, mucho más rápidamente que lo hicieron vuestros antecesores autocráticos. Y nada más.

Ustedes están empeñados, en todo sentido y bajo cualquiera circunstancia a crear lo grande, sin que llamara la atención de ustedes el hombre pequeño del pueblo con sus preocupaciones y escasez diaria. Pero ustedes no tienen ni capacidad ni la experiencia que la da la vida para realizar eso grande, cuanto más económicamente posible. Ustedes no sienten el dolor de la miseria cotidiana de la gente humilde, ustedes la hacen callar con vuestra manía de grandeza y vuestro mesianismo imaginario.

Y todo esto, teniendo tanta ocasión para hacer en etapas de esta nación una nación posiblemente más fuerte del mundo. En la realización práctica de una idea grande y nueva no hay nada de absoluto. ¡Por qué, entonces, están empeñados en la realización de un marxismo absoluto? Tomen el rumbo regresando

"Dobri zubi su temelj zdravlja!"

ES GRATIS

CLINICA DENTAL "MODELO" ESLAVA

Buenos Aires

Ravatelj: Dr. MUCHNIK

Calle SANTA FE 3311

BUENOS AIRES

CLINICA DENTAL "MODELO" ESLAVA

BUENOS AIRES

a la democracia política y económica, no solamente en su partido privilegiado comunista, sino en cada sentido. Tal posibilidad está en vuestras manos, el verdadero pueblo les va a bendecir, y vuestras escuelas podrán con el tiempo cambiar a esa gente tanto, que perderá los extremos a donde lleva el capitalismo. Así llevarán ustedes a la nación más grande del mundo hacia un bienestar que le envidiarán todas las demás naciones. Ustedes cambiarán así el mundo justamente con el ejemplo! Mientras la gloria, fama de Heróstrato, que ustedes según parece anhelan ahora, no es fama alguna!"

Después se dirige el autor a sus lectores, diciendo sobre Rusia lo siguiente:

"Rusia Soviética vive ahora sus momentos más difíciles, sus comienzos, eso es, la agricultura, están dentro de la revolución más aguda; su industria se encuentra en el estado de ebullición. Por todos los lados reina miseria, porque el pueblo pobre y exhausto trabaja en la construcción de una gigantesca catedral, concentrando todas sus fuerzas para llegar al menos tan lejos y tener un techo sobre su cabeza.

En esta construcción el pueblo no colabora voluntariamente, siendo en su esencia conservativo y poco amigo de novedades. Lo que comprueba bastante su historia, especialmente la época del zar Pedro I. El debe ser forzado para hacer lo que en otras partes ya hace mucho está hecho, y se comprende por sí solo. La opresión hoy día es siempre peor, creciendo la resistencia. Pero los que se oponen son en minoría, apoyándose los que empujan en los más bajos, que son los más numerosos. Además tienen en las manos las armas, siendo por lo tanto más fuertes también políticamente.

La administración nacional se ha propuesto grandes programas. Por aquí y por allá también consiguen alcanzar algún objeto, algunos puntos del famoso programa de 5 años ya están realizados. Pero por ahora está trabajándose con suma dificultad para ligar lo nuevo con lo antiguo, para coordinar las ruedas sueltas de la máquina enorme del Estado. Todavía siempre no funcionan ni la máquina oficial ni la colectiva para poder ofrecer a la población de la nación un nivel de vida justa y decente, ni tampoco corresponde la calidad del nuevo trabajo a las necesidades de las masas del pueblo y a las enormes inversiones. Será necesario un enorme esfuerzo de todas las fuerzas del gran país, para llevar hasta el fin del término fijado al menos las principales cortadas de la construcción renovada y reforzar los pilares tanto para que puedan sostener la construcción posterior más detallada.

Entre lo que está creándose hoy en Rusia, hay mucho de grande y sorprendente, pero hay también mucha brutalidad, opresión, falacia y pequeñez humana. A cada paso nos encontramos con ese atraso típico y holgazanería milenaria, y recién con la limpieza de todo esto se podrá conseguir cosas que no las ha podido conseguir hasta ahora ningún régimen. Estas características pueden vencer únicamente una democracia íntegra con largos años de educación.

Escuelas, escuelas, escuelas, esto es hoy día en la Rusia Soviética lo más importante: el problema de cuadros, eso es de gente instruida. Sin la escuela ni la dictadura no puede llegar lejos, la ignorancia puede en su furia aniquilar todo. Si hoy al actual régimen le amenaza algo, es únicamente la ignorancia. Pero lo mismo la luz de la instrucción es peligrosa para la dictadura. Porque la gente instruida no cree así no más, es llena de criticismo y hace comparaciones. Así que llegamos otra vez a la democracia como salvación de una gran nación.

Si quiero hoy saludar a la Rusia Soviética, y desear a sus pueblos lo mejor para ellos, les puedo desear únicamente la verdadera democracia."

PETROLEO en Yugoslavia.

En los alrededores del pueblo Zavid las oficinas técnicas nacionales del raro están empeñadas en los trabajos de perforación en busca de petróleo. Suponiendo una profundidad de 1.200 metros, se han llevado al lugar 15 vagones de caños. Pero el 3 de mayo pddo. ya en la profundidad de 54 metros ha aparecido el primer petróleo.

FRANQUEO (encomienda) 45 cts

CASA DE LABORES "EURASIA"

Nueva York 3426 Buenos Aires

Correspondencia en castellano, eslavó o alemán.

Correspondencia en castellano, eslavó o alemán.

Jugoslovensko Odeljenje (Sección serbio-croata)

BRATSKA MOLBA

UPRAVLJENA NA HRVATE, SRBE I SLOVENCE U JUZNOJ AMERICI

Poznato je da sam bio pozvan (prema gornjem popisu) neću en Južnu Ameriku da saberem podatke, pak da napisem jednu knjigu o stanju i životu našega naroda u svim južnoamerickim zemljama.

Već sam šest mjeseci na putovanju. Dosada sam pokupio podatke za Boliviju, Perú i Chile. U Argentini sam posjetio ova mesta: Mendoza, Rosario, Argenquito, Chaveta, Sanford, Los Molinos, Mugueta, Bigand, Chovet, Carmen, Venado Tuerto, Sta. Isabel, La Angelita, Ascensión, Pergamino, Peyrano, Sta. Teresa i Acebal. Usput sam sabirao podatke za Villa Canas, Teodolita, Arribenas, Rojas, Pavon Arriba, Rafael Obijado, Manuel Ocampo, Alfonso, Urquiza i Arrefices.

Po sebi se razumije da mi nije bilo moguće sabrati sve podatke i u mjestima gdje sam bio, a još manje u goremenovanim mjestima gdje nisam bio. Još ću poći u Paraná, Chaco, Gaham, Ensenada, Tandil, Montevideo (Uruguay), Sao Paolo (Brazil) i Magallanes (Chile). U ova posljednja tri mjesta svrhom godine.

Po sebi se također razumije da svuda ne mogu poći. Zato se ovime obraćam na sve Hrvate i Srbe i Slovence, koji su pitomeniji, i nalaze se u mjestima u kojima nisam bio i u koja tróleo, con 22 por ciento de gasolina. A los 75 metros se encontraron con una fuerte presión de gases, aumentando la precaución debida. Según parece, la materia prima es una de las mejores de todas las fuentes petrolíferas situadas al borde del antiguo lago Panónico, que cubría en tiempos remotos la cuenca del Danubio, fuentes que se encuentran situadas hoy en Checoslovaquia, Polonia, Magyaria, Rumania, y con ésta ahora lo mismo en Yugoslavia. Este país hasta ahora no ha contado con su propio petróleo, introduciendo anualmente por 200 millones de dinares de petróleo crudo y sus derivados más inmediatos, sin contar otros muchos de las refinerías superiores. Los periódicos yugoslavos abogan con razón por la nacionalización de la nueva fuente de riqueza nacional.

6) Za sve ljude i trgovine neka bude naznačen POŠTANSKI NASLOV (DIRECCION).

7) Molim da mi se naznači KOLIKO po prilici u pojedinoj koloniji ima svenukupno našeg naroda (bez razlike na ime) zajedno sa njihovim porodicama.

8) Podajte moraju biti BEZ OZBIJERAKA kako se tko zove i u koju politiku vjeruje i gdje je tko u starom kraju rođen. Ali bi uputno bilo naznačiti:

a) iz kojega su kraja ljudi u staroj domovini, koji u većini koloniju sačinjavaju i b) staviti uza sliku ljudi tađno ime ditičnog, godinu rođenja i odakle je.

Mi smo svi NAŠI. Za svoju svrhu nebroji nikakova politika nego RAD, USPJEH, POŠTENJE I DOBRA DJELA.

(Nastav. na str. 2)

Gütermann Nähfeide ist die Beste

Seda Gütermann La mejor seda para coser

Estuche con 40 dif. colores, 1/2 docena de c/u... \$ 16.- Estuche con 60 dif. colores, 1/2 docena de c/u... \$ 24.- Surtido de muestra, 1 docena de tubitos, 12 dif. colores, inclusive franqueos... \$ 1.50

Gran surtido de Labores dibujadas y empacadas, cañamazos, hilos e hilas de labores etc.

ALMOHADONES dibujados sobre tela antigua, o de color, a... \$ 1.40

CARPETAS, 80x80 cm 4 " 2.50 60x60 " " 2.20 40x40 " " .90 20x20 " " .50 15x25 " " .30

MANTELES, 1.00x1.40 m, con 6 servilletas té, en tela antigua, con dibujos modernos, a... \$ 9.- Los mismos en Granit blanco, blue o rosa, a... \$ 12.-

Po sebi se još razumije, da eu biti zahvalan svakome tko uz svoje podatke još dodade i svoje mišljenje, na primjer:

a) što je uzrok napredovanju ili nazadovanju dotičnog našega naselja;

b) koje su vrline a koje mane naših iseljenika;

c) što bi trebalo uraditi u dotičnom naselju ili kraju da naši iseljenici bolje uznapreduju;

d) što bi naša država (Jugoslavija), preko svojih konsularnih i iseljeničkih vlasti MOGLA i morala uraditi za unapređenje i zaštitu našega iseljeničstva. To iseljenici u vlastitom iskustvu najbolje mogu reći.

Ja znam da ovime od naših iseljenika tražim, možda, mnogo; ali ja nemam drugog načina

tagia, ban primorske banovine P. N. Poslanstvo Kr. Jugoslavije — Buenos Aires

U ciklonskom nevremenu nestao je dne 26. januara t. g. pod rtom Finisterre u Atlantskom oceanu naš veliki parobrod (7500 tona) "DAKSA" Dubrovačke parobrodarske plovidbe. S njim se je potopila čitava posada od 38 ljudi.

Ova grozna katastrofa zavila je u crno sve njihove porodice, a 17 udovica i 36 siročadi u najgori bijedi kuka za svojim hraniteljima. Ovakove katastrofe, — da o njim nijedan spašeni brodolomac ne donese glasa, — naše primorje ne pamti. Dužnost je sviju nas koji se zanosimo za naše more, koji preko njega imamo i još jače tražimo dodir sa čitavim svijetom, da ublažimo nastalu nevolju, kad ne možemo da i ljutu bol uklonimo. Nikako ne smijemo da uskratimo pomoćnicu ruku, želimo li da očuvamo neuzdrmane redove priznatih pomoraca među najboljima.

IZ ARGENTINE

NIKOLA MIHANOVIĆ

Kao što smo javili, odlučilo je "Jugoslavensko Društvo Uzajamne pomoći" počastiti svog dobroćinitelja pokojnog od Nikolu prilikom prve godišnjice njegove smrti dne 24. juna time, da mu postavi spomen-ploču na njegovom grobu na groblju Rikoleti. Ploča otkrovena bila je u nedjelju, dne 29. juna u 10 sati.

U ime društva održao je govor društveni tajnik g. Adam Jerković, koji je zanosnim rečima iznio sve mnogobrojne i velike pokojnikove zasluge za društvo. Istaknuo je, kako je blažepokojni bio član društva sve od osnutka, dakle preko pol stolca; kako je kroz 45 godina bio, spočetka odbornikom a odmah zatim sa malim prestavkama predsjednikom, a zadnjih godina počasnim predsjednikom, kad ga je zbog njegove visoke starosti zamienio u predsjedovanju danas žalibože takodjer već pokojni, sin don Pedro. Govornik predložio je, kako je pokojni don Nikola sa velikodušnim darovima stvorio glavnicu društva, davši mu time zasiguran položaj, da može u punom opsegu vršiti svoju zadaću socijalne pomoći članstvu.

Ovoj osmrtnoj proslavi prisustvovali su: naš poslanik g. dr. Milorad Stražnicki, pak gg. Karlo Mihanović, Nikola Mihanović ml., iseljenički izaslanik Jovo Marčetić, Jure Martinić, kap. Nikola Dabinović, M. Vukasović, Vic. Peruzović, dr. Vladimir Buljević, Mate Bojanić, Ivan Gezan sa gdjom. majkom, Mate Lončarića sa gospođom, Jure Lončarića, Marijan Burić, Marijan Dužević, Vaso Katurić, Vaso Kurtović, Albano Martinić, Baldo Brbora, Ivan Belanić, Miho Fredotović, Pavao Franelić, Ivan Franelić, Mlivo Gjurković, Ivan Visković, Krsto Vujnović, Pavao Jerković, Jure Kovač, Enej Ivančević i Karadjordje Crnogorčević.

Sada, kad je Društvo sa spomen-pločom dalo vanjskog izraza svojoj zahvalnosti napram svom blagopokojnom dobroćinitelju, potrebno je, da mu se članstvo oduži na još jedan način: da svaki član nastoji, da predobije u krugu svojih prijatelja bar još jednoga novoga člana. Pokojni don Nikola sa svojim velikim doprinosima učvrstio je društvo financijski tako, da ne treba da se tek bori sa poteškoćama, koje bi za nove članove značile stanoviti riziko, da li će mu društvo jednog dana, kad je bude trebao, moći pomoći i zbilja nuditi. Novi članovi u tom pogledu dolaze već na sigurno. Oni će sa upisivanjem pripomoći, da se društvo razvije dalje, da će postati jaka i velika središnja za samopomoćni rad čitave naše naseobine. Time će dobiti nastojanje pok. don Nikole nadaljnju vrednost, i ovakav razvitak društva biće daljnji doprinos sa strane članstva uspomeni njega, i koji je pokazao onakovu ljubav napram udruženju.

da dodjem do koliko moguće više podataka za svoju knjigu, i da kasnije nebi bilo prigovora da je u knjizi jedna kolonija bolje prikazana nego li druga.

Pomozite, braćo, SVI — da se putem ovakove jedne knjige bolje među sobom upoznamo a u cilju: da više jedan drugoga pomažemo. Jer edjedog sam bio i u našim naseljima opazio skrupni ili pojedinačni napredak, uvijek sam se uvjerio da tai napredak ima korom u MEDJUSOBONOM POMAGANJU.

Sva pisma molim da mi se unpravljaju na naslov (direccion): Sarmiento 373, Buenos Aires.

Uz bratski iseljenički pozdrav

I. F. Lupis-Vukić

"JUGOSLOVENSKI KLUB"

privedio je u proslavu arg. narodnog praznika "9 de Julio", u utorak 8. o. m. u 22 s. u svojim prostorijama, ulica Bolivar 1109, veliku obiteljsku zabavu s igrankom, koja je izvrstno uspešla, kao sve priredbe ovog našeg agilnog društvenog središta.

NIKOLA CVITANOVIĆ jreminuo je dne 2. jula u La Plati. S njim izgubilo je "Jugoslavensko Društvo Uzajamne Pomoći" opet jednog starog, vernog člana. Pokojni doselio se je u Argentinu pred 44 godine te je bio po zanimanju trgovac. Za njim žaluju jedan brat i dve sestree! Iskreno saučesće sa naše strane!

JOSEFA RASTOVIĆ su-pruga našeg dobrog prijatelja Ivana Rastovića, preminula je dne 2. jula. Osim supruga ostavila je za sobom 2 kćerke. Pokopana bila je u grobnici "Jug. Društva Uzaj. Pomoći". Čiji je član g. suprug. Bila pokojnici laka ova zemlja argentinska, a obitelji iskreno sožaljenje!

ALBERT FRICKE. — Dne 9. jula u jutro preminuo je Enenada g. Albert Fricke, direktor-generent zavoda Banco Germánico. Pokojnik bio je izvrstan poznavalac privredne Južne Amerike, jer je radio od 1911—1914 kao gerent podružnice tog zavoda u Mehiku, a od 1921. poslovao je u Buenos Airesu. Zato je takodier znao oceniti mogućnost razvika serijoznog rada sa iseljenicima, tako da se je pod njegovom egidom razvio slovensko odelenje u njegovom zavodu u jedno od najznačajnijih ove vrste. — R. I. P.

SVET JE DANOMICE MANJL. Odavle odletio je hidroavion društva Nyrba sa poštom za Porto Alegre u Brasilu. Put od 1370 km preletio je stroj za 4 i po sata. To jest sa brzinom od preko 300 km na sat. Ovakav stroj doletio bi dakle od Sušaka do Kotra za 2 sata; za ovo vreme bi voz sa kojim prevladalo put od neklih 30 km.

"DAKSA"

Čim su došle prve vesti o brodolomu "Dakse" najvećoj nesreći, koja je zadesila jugoslovenske pomorce, počeli smo sa svoje strane pozivati iseljeničstvo, da se pridruži domovinskoj akciji oko pomoći siročadi i udovicama potonulih pomoraca. Time je, jer je akcija razvila pitanje bolje socijalne zaštite jugoslovenskog pomorca uopće.

U Južnoj Americi odzvašće se prvi naša braća na Pacifiku, gdje je dala impulsa živa reč g. I. Lupis-Vukića, da je došlo do prvih zbirka doprinosa.

Na Atlantiku odzvali su se spontano naši "Kosovci" u Ense-nadi, kako smo svojedobno javili. Medjutim obratio se je dotični Odbor u Splitu na naše oduševljenje i molbu, da bi se pokrenulo medju iseljeničtvom širu akciju za prikupljanje doprinosa.

Dotični prints iz Solita glasi: ODBOR SARIBNE AKOLE ZA PORODICE PAROBRODA "DAKSA" POD POKROVITELJSTVOM JADRANSKE STRAŽE Počasni pretsjedniki: Dr. Ivo Tar-

"JUGOSLOVENSKI LLOYD"

Istoimeni zagrebački dnevnik javlja sledeće:

BEOGRAD, 10. juna. — Dugoročni ugovori sklopljeni između Jugoslavenskog Lloyda i Oceanije s jedne strane i države s druge strane konačno su usvojeni. Ugovori glase i 10 godina, te regulišu obaveze u pogledu redovite trgovačke linije između naših luka i Južne Amerike koju će prugu podržavati Jugolloyd te naših luka i Španije i Levanta koju će podržavati Oceanija. Pored svih pruga postoji kod nas još i redovita linija za Kanarske otoke. Sa ove tri nove linije naša privreda dobiva davno traženu mogućnost plasiranja svojih artikala na strana tržišta i to tamo gdje se oni najviše traže. Očekuje se da će uz aktivno djelovanje naše privrede i zajeinici sa našim armaterima ove linije biti održane u rentabilnosti. Istim ugovorom obvezuju se oba naša parobrodarska društva da obnove svoj plovidni park i to Jugolloyd će povećati svoju tonazu s nabavkom šest novih velikih jedinica prekoceanskih parobroda od 10 do 10 hiljada tona nosivosti a brzine 10 do 12 morskih milia, dok će Oceanija nabaviti nova četiri objekta od 3 do 3.5 hiljada tona sa brzinom od 14 milja. Oceanija nabavlja ove specialne manje objekte kojima će uspostaviti 15 dnevnu brzu trgovačku prugu između naših luka i Španije te Levanta za izmjenu dobara nvoza i izvoza. Naročito je ta pruga od važnosti u pitanju uspostavljanja trgovačkih veza između naše kraljevine i Španije. U privrednim i pomorskim krugovima se ovom prilikom ističe s velikim priznanjem neumorni rad i nastojanje g. Ivana Kružića-Turize, našeg poč. konzula i direktora društva "Hispana-Jugoslava" u Barceloni.

PO ARGENTINI

KOD NAŠIH ZEMLJORADNIKA U ARGENTINI

PUTOVANJE g. LUPIS-VUKIĆA po našim naseljima u provincijama Santa Fé i Buenos Aires (Dopis "Gospodarstvu")

Rosario, 4. jula 1930.

Na 9. pr. juna otišao sam na prvu turneju po našim naseljima u okolici Rosaria. Posjetio sam Arequito, Chabás, Sanford i Los Molinos. Onda sam se povratio u Rosario da na 15. juna, u nedjelju, održim predavanje našim radnicima u Hotel Mayo. Bilo ih je prisutno oko dvije stotine. Prikazao sam im svoju misliju, a onda ih potakao da se udružuju u radnička potporna društva. Kazao sam im: Ako sam među vama, to je zbog toga da se mediusobno pomagate, možete li očekivati da vas itko drugi pomogne? Kazao sam i to: Kad se udružujete kao radnici za svoje ljute potrebe, okanite se svake partajske politike, jer ćete međiusobom posvadići pak nećete ništa stvoriti. Hrvat, Srbin, Jugoslaven, Austriak, Radiće-vać — kad ste u nevolji, svi ste jednaki. Povedite se za svojom braćom u Sjed. Državama, i za svjesnim radnicima drugih naroda, udružite se da se mediusobno pomagate!

Ljudi su mirno saslušali, na koncu živim pljeskanjem odobrili moje predavanje. Našao se i jedan svijestan među njima, koji predložio da se odmah izabere nekolicinu koja će poraditi na osnivanju jednog čisto radničkog društva, koje bi moglo tražiti, i dobiti, potporu od fondova bivšeg "Hrv. Saveza" i bivšeg "Hrv. Crv. Križa". Ali se u to umiesao jedan Vujevać, koji je zametnuo političku galamu. Galamu je pravio pola sata a nevjerošću ljudi, nezbrjhuje što bi razidjioše se.

Ja im rekoh: Eto, vidite šta se događa kad se zametnu raspre o politički mjesto o radničkim nevoljama i potrebama. Svjest radničke potporne organizacije u Južnoj Americi medju našim narodom tako je odnena da na cijelom ovom kontinentu oni nemaju a ma niti jednog naravno radničkog potpornog društva!

U utorak 17. juna, otišao sam na drugu, ovoga puta dužu, turneju po našim zemljoradničkim naseljima. Znao sam se, Murcieta nek ih je dobio u Ricardo, Chovet, Carmen de Venado, Trelto; zatim zapokrenuo u Sta. Isabel nek radom u Ascension, Parapimino, Pavrano, Sta. Teresa i Acabal. Uenit sabirao sam podatke o kolonijama u koje nisam mogao vremena zaći. U nedjelju, 29. juna, održao sam predavanje u Ascensionu med jedno 40 naših čakarera iz raznih kolonija. Razno vrijeme iznitra i velike daljine spomienio da nije više ljudi došla. Na koncu predavanje preporučio sam "Hrv. Radišni", pak su ljudi odmah medju sobom sahrali oko 100 pesosa.

Na ovim posjetima našim zemljoradnicima mnogo sam vidio, mnogo se naslušao i mnogo naučio. Mene nije stid reći, da sam tek sada upoznao što je to naše zemljoradništvo u Argentini, i da ranije nisam ništa znao, kao što se i nemože znati ako se sve to vlastitim očima nevidi, i vlastitim ušima ne sasluša i iskupene linde.

Svuda sam bio vieno primljen, bez razlike političkog mišljenja. Sve je ovo čestiti i radini narod, sit politike i acitacija raznih probisvieta. Ljudi su mi kazivali: Sani diavo je medju nas poslao svu ovu raznočinu "gospodu" nakon rata. Mi smo lijebo u skladu i miru jedan s drugim živjeli, a ova nas takozvana "učena" gospoda medju sobom samo zavadiše.

Teško bi bilo vjerovati da je onaj zloglasni probisvijet Vujevać mislio da je toliko zajašio narod, da je i naigandnije pamfleto štampavao i dijelio protiv svih čestitih i razumnih ljudi, koji nisu htjeli ići za njim. Najčestitije Hrvate je proglašivao "Srbima", "Jugoslavenima" (u pogrđnom smislu) i bezobrazno napado njihove žene i keerli. Sta je on sve čuda učinio u Mugue-nara a stotina ovakvih malih doprinosa već će otrti suzu jednog siroči ili udovici.

Ukupno 385. — \$

Mi sa svoje strane najtoplije preporučamo ovaj čovekoljubni pokret svim svojim čitateljima. U prvom redu našim pilotima i kapetanima, kojima položaj dopušta, da se smiluju obitelji svojih poginulih drugova, nija sudbina bi mogla biti i njihovom sudbinom, jer ako za ikoga, vredi di osobito za primorca ona da "ne znate ni sata ni dana", kako smo videli u tragičnom slučaju g. Nikole Lončarića.

Pozivljemo svoje zemljake u provinciji, da pri kupljaju u krugu svojih poznatih te prikupljene iznose zajedno sa dotičnim spiskom pošalju na to Klubu na gore navedeni naslov. Onaj, koji ne može dati 5 ali 10 peća, neka dade peću ili 50 ctva, pa makar ih poslao pod psevdonimom u poštamskim biljezima na Klub, ako ga je stid, da ne može dati više. Jedna peća doma su 4 di-

ti i Arequito — pokrao i mnogo novaca — i odmaglio!

Ja sam samo slušao i čudio se šta mi čestiti ljudi pripovijedaju.

Ali, ostavimo onu nesreću, koja je pred zakonom zauvijek pobjela iz Argentine, i povratimo se k našim čakarerima. Rekoh: to je mahom dobi i radini narod, zvao se Hrvat, Srbin, Jugoslaven ili "Austrijanac". Napokon, samo čovjstvo broji, a mi svi znamo kako se razni pokvarenjaci znaju skrivati i iza sva ova četiri imena — kad im ide u račun. Ima ih i koji znaju biti sve četvero, prema sredini u kojoj se nalaze.

Meni je uglavnom bilo da upoznam život i iskustvo naših čakarera. Išao sam na mnoge čakere, ondje jeo i spavao. Snimio sam i dosta slika, ali je oblačno i maglovito, i vrlo vlažno vrijeme krivo, da je dobar dio tih slika slabo ispaio, pak neće moći doći u moju knjigu, kako sam želio.

Nije mi danas namjera — ni ti bi u jednom dopisu bilo moguće da i ukratko prikazem prilike našega naroda zabavljena zemljoradnjom u ovim krajevima. Reći ću samo to: Sretni svi oni koji posjeduju vlastitu zemlju! Ti stoji dobro, tima se rad isplaćuje i kad unajmitelji zemlje naitežu muku muče za opstanak. Ima i izmedju unajmitelja dobro stojećih, ali tih je manji broj, a velika većina je dosada samo kraj s krajem vezivala od godine do godine. Sada su pako i nastupila teška vremena. Ove godine nije svuda rod dobro pomio. Zatim su nastupila ružna vremena — kiše. No sve to ne bi još tako teško bilo, da lietos nisu tako niske cijene kukuruza — glavnom proizvodu kojim se naši zemljoradnici bave. Cijene su tako niske (od 3 do 3.50 pesosa po kvintalu na čakri) da zemljoradnici čisto gube od 50 centavosa do 1 pesosa po kvintalu. Ima još i gore: Pohlepni zemljovlasnici i još bezdušniji posrednici povećavaju najamninu svima onima kojima ističu ugovori. Tko neplati, gone ga sudom sa zemlje. U nekim kolonijama zemljoradnici strajkuju, niti oru niti siju. U proračnim godinama, kako su cijene rasle, vlasnici su i povisili najam do — nemogućih razmjera. I sada, usprkos krize i slabih izgleda za budućnost, ne samo neće da snize, nego bi, kao što rekoh, htjeli i još povisiti najam. A izjedli za budućnost su ovi: Previše se prostora obraduju, nastala je hiperprodukcija. Ministar poljoprivrede Sjedinjenih Država, Mr. Hyde, kaže američkim farmerima: "Prodavanje na tuđim tržištima, stvar je prošlosti. Nema izgleda da će se cijene poravnati, a izjedli su da će svjetske cijene kroz nastalih sedam godina biti znatno niže nego li kroz prošlih sedam godina." Predsjednik njjuorške First National Banke, u "Economic Conditions", pod naslovom "Ruska opasnost" piše, da se u Rusiji uvelike radi na uvećanju proizvoda žitija, da se uvelike uvoze traktori i druga mašinerija iz Amerike i obraduju veliki prostori, i da će dolazak žita iz Rusije značajno niske cijene ili ih još više sniziti.

PO ARGENTINI

KOD NAŠIH ZEMLJORADNIKA U ARGENTINI

PUTOVANJE g. LUPIS-VUKIĆA po našim naseljima u provincijama Santa Fé i Buenos Aires (Dopis "Gospodarstvu")

Rosario, 4. jula 1930.

Na 9. pr. juna otišao sam na prvu turneju po našim naseljima u okolici Rosaria. Posjetio sam Arequito, Chabás, Sanford i Los Molinos. Onda sam se povratio u Rosario da na 15. juna, u nedjelju, održim predavanje našim radnicima u Hotel Mayo. Bilo ih je prisutno oko dvije stotine. Prikazao sam im svoju misliju, a onda ih potakao da se udružuju u radnička potporna društva. Kazao sam im: Ako sam među vama, to je zbog toga da se mediusobno pomagate, možete li očekivati da vas itko drugi pomogne? Kazao sam i to: Kad se udružujete kao radnici za svoje ljute potrebe, okanite se svake partajske politike, jer ćete međiusobom posvadići pak nećete ništa stvoriti. Hrvat, Srbin, Jugoslaven, Austriak, Radiće-vać — kad ste u nevolji, svi ste jednaki. Povedite se za svojom braćom u Sjed. Državama, i za svjesnim radnicima drugih naroda, udružite se da se mediusobno pomagate!

Ljudi su mirno saslušali, na koncu živim pljeskanjem odobrili moje predavanje. Našao se i jedan svijestan među njima, koji predložio da se odmah izabere nekolicinu koja će poraditi na osnivanju jednog čisto radničkog društva, koje bi moglo tražiti, i dobiti, potporu od fondova bivšeg "Hrv. Saveza" i bivšeg "Hrv. Crv. Križa". Ali se u to umiesao jedan Vujevać, koji je zametnuo političku galamu. Galamu je pravio pola sata a nevjerošću ljudi, nezbrjhuje što bi razidjioše se.

Ja im rekoh: Eto, vidite šta se događa kad se zametnu raspre o politički mjesto o radničkim nevoljama i potrebama. Svjest radničke potporne organizacije u Južnoj Americi medju našim narodom tako je odnena da na cijelom ovom kontinentu oni nemaju a ma niti jednog naravno radničkog potpornog društva!

U utorak 17. juna, otišao sam na drugu, ovoga puta dužu, turneju po našim zemljoradničkim naseljima. Znao sam se, Murcieta nek ih je dobio u Ricardo, Chovet, Carmen de Venado, Trelto; zatim zapokrenuo u Sta. Isabel nek radom u Ascension, Parapimino, Pavrano, Sta. Teresa i Acabal. Uenit sabirao sam podatke o kolonijama u koje nisam mogao vremena zaći. U nedjelju, 29. juna, održao sam predavanje u Ascensionu med jedno 40 naših čakarera iz raznih kolonija. Razno vrijeme iznitra i velike daljine spomienio da nije više ljudi došla. Na koncu predavanje preporučio sam "Hrv. Radišni", pak su ljudi odmah medju sobom sahrali oko 100 pesosa.

Na ovim posjetima našim zemljoradnicima mnogo sam vidio, mnogo se naslušao i mnogo naučio. Mene nije stid reći, da sam tek sada upoznao što je to naše zemljoradništvo u Argentini, i da ranije nisam ništa znao, kao što se i nemože znati ako se sve to vlastitim očima nevidi, i vlastitim ušima ne sasluša i iskupene linde.

Svuda sam bio vieno primljen, bez razlike političkog mišljenja. Sve je ovo čestiti i radini narod, sit politike i acitacija raznih probisvieta. Ljudi su mi kazivali: Sani diavo je medju nas poslao svu ovu raznočinu "gospodu" nakon rata. Mi smo lijebo u skladu i miru jedan s drugim živjeli, a ova nas takozvana "učena" gospoda medju sobom samo zavadiše.

Teško bi bilo vjerovati da je onaj zloglasni probisvijet Vujevać mislio da je toliko zajašio narod, da je i naigandnije pamfleto štampavao i dijelio protiv svih čestitih i razumnih ljudi, koji nisu htjeli ići za njim. Najčestitije Hrvate je proglašivao "Srbima", "Jugoslavenima" (u pogrđnom smislu) i bezobrazno napado njihove žene i keerli. Sta je on sve čuda učinio u Mugue-nara a stotina ovakvih malih doprinosa već će otrti suzu jednog siroči ili udovici.

Ukupno 385. — \$

Mi sa svoje strane najtoplije preporučamo ovaj čovekoljubni pokret svim svojim čitateljima. U prvom redu našim pilotima i kapetanima, kojima položaj dopušta, da se smiluju obitelji svojih poginulih drugova, nija sudbina bi mogla biti i njihovom sudbinom, jer ako za ikoga, vredi di osobito za primorca ona da "ne znate ni sata ni dana", kako smo videli u tragičnom slučaju g. Nikole Lončarića.

Pozivljemo svoje zemljake u provinciji, da pri kupljaju u krugu svojih poznatih te prikupljene iznose zajedno sa dotičnim spiskom pošalju na to Klubu na gore navedeni naslov. Onaj, koji ne može dati 5 ali 10 peća, neka dade peću ili 50 ctva, pa makar ih poslao pod psevdonimom u poštamskim biljezima na Klub, ako ga je stid, da ne može dati više. Jedna peća doma su 4 di-

ZA UKUSNE I PRVOVRSENE MOBILJE
preporučamo tvrtku
Casa MASSA Hnos.
stare dobavitelje naše naseobine na Boci
ALMIRANTE BROWN 1087 BUENOS AIRES
U. T. 21 - 2197
(38-48)

Dr. BOŽO BAKMAZ
Lečnik u Bolnici Rawson
GOVORI JUGOSLOVENSKIM JEZIKOM
(19-42) Boca, Olavarría 1042

Kupujte cveće od tvrtke
Randazzo Hnos.
Plantas y Flores naturales
Umerene cene
ALMIRANTE BROWN 947
U. T. 21, Barracas, 2958 y 0904
(6-39)

Dr. Juan de Simone
Abogado - Escribano
PINZON 567 — BUENOS AIRES
U. T. 21, Barracas 2056
(2-39)

COMPANIA ARGENTINA DE SEGUROS.
Victoria
Sociedad Anónima
AVENIDA DE MAYO 781
Buenos Aires
U. T. 2444 - 2445, Rivadavia
SECCIONES HABILITADAS:
INCENDIOS
ROBOS
CRISTALES
AUTOMOVILES
Sinistros pagados hasta el 30 de Junio de 1928
\$ 1.004.913.25 %
Capital suscrito y reservas:
\$ 1.337.080.70 %
(10-39)

RESTAURANT BRIGLAY
Calle Osorio 5085 Bs. AIRES
(La Paternal) Argentina
DOMAĆA HRANA - TUKAJ-SNJA IN IMPORTIRANA VINA
REZERVIRANI PROSTORI ZA GOSTIJE
PRENOČIŠĆA - POSTREŽ-BA TOČNA - CENE ZMERNE
Priporoča se najtoplje rojakom
(13-37) LUIS DRUFOVKA

Prva Jugoslovenska Krojačnica
NA DOCK SUD
INGENIERO HUERGO 1360
PRIMILA JE NOVE ŠTOFOVE ZA ZIMSKU SEZONU
RADIMO JEFTINO I DOBRO TE NA OBROKE
Imamo u zalihii moderne košulje, ovratnike i sve ostalo rublje za gospodu.
Preporuča se svoj braći Slovenima.
Vlasnik: RADE PAUNOVIĆ
(43-33)

Restaurant "EL AMERICANO"
Najveći jugoslovenski teško u Buenos Airesu.
VLASNICI
HULJIĆ y MIŠETA
preporučaju se našim obiteljima i zemljacima, kad dođu u Buenos Aires
Domaća kuhinja. Zračne i čiste sobe.
BUENOS AIRES — La Madrid 341 (Boca)
(21-42) U. T. 21, Barracas 1865

Jugoslovenska Ljekarina
Bivši vodja dverske apoteke na Cetinju i diplomirani ljekarnik u Pragu i Bs. Airesu.
Pohadjajte ovu jedinu našu lje-karnu u kojoj ćete dobiti dobar savjet i sve naše lijekove
SVOJ K SVOME
Kada udješ govori našim jezikom Lijekovi se šalju po poručbi poštom po cijeloj Argentini
Calle F. QUIROGA 1441
Dock Sud)
U. T. 22 - 7596 Avellaneda
(14-37)

POMPAS FUJEBRES CARRUAJES AUTOMOVILES (5-39)
CASA FALCONE
LUIS FALCONE
Naše je poduzeće svim Jugoslovenima na Boci poznato zbog umerenih cena i prvovrsne usluge.
447- LA MADRID-457 U. T. 21, Barracas 0533

"THE DERBY"
GRAN SASTRERIA
PARDO y Cía.
ALMIRANTE BROWN 1110 — U. T. 21. BARRACAS 2214
SUCURSAL EN ASCUNCION. PALMAS 126
Preporučamo našim čitaocima ovu Krojačnicu, koja ima već puno godina da se bavi ovim specialnim poslom. — Služi izvrstno u pogledu rada, dobre robe i umerenih cena.

Veliko Povjerenje
koje mušterije iskazuju našem
JUGOSLAVENSKOM ODJELJENJU
ovisi o SAVRŠENOSTI i BRZINI naše usluge
bilo ulaganje na čuvanje ili novčane doznake.
koje će biti isplaćene na stanu primaoca u gotovom novcu sa povratnom priznаницom

ISELJENICI JUGOSLAVIJE: Za sve Vaše potrebe, odnoseće se na naš rad, obratite se osobno ili pismeno na naše

JUGOSLAVENSKO ODJELJENJE
gdje ćete biti ugodno primljeni; naši prozorčići su Vam otvoreni od 8.30 do 18 sati i subotom od 8.30 do 15 sati

NABAVLJAMO PUTNE KARTE (šifkarte) za najbolje i najudobnije brodove uz veoma povoljne cijene

The FIRST NATIONAL BANK of BOSTON
(Prva Narodna Banka u Bostonu)
FLORIDA 99 — BUENOS AIRES
Sucursal "Once": Pueyrredón 175, Capital
Sucursal "Avellaneda": Av. Mitre 301, Avellaneda
Imovina 700 milijuna zlatnih dolara kroz 146 godina postepenog nadpretka i 22.000 poslovnih veza po čitavom svijetu.

SLUŽITE SE KOD
PODZEMGA KOJA
OGLASJU U
"GOSPODARSTVU"

NAJPOZNATIJE VRELO NABAVE JEFTINIJI KARATA - POZIVNE KARTE NA OTPLATU BRZOJAVNE DOZNAKE NOVCA UZ NAPLATU OD SAMO \$ 1.50 mjn.
DEUTSCHE SCHIFFSAGENTUR SAN MARTIN 469

IZ NOVINA

SPLITSKA "JADRANSKA POŠTA" objavljuje u br. 129, pod naslovom "Veliki uspjeh g. Lupisa u Južnoj Americi" sledeći izveštaj:

"Naš poznati publicista i stručnjak za iseljenička pitanja, g. I. F. Lupis-Vukić, dovršio je prvi dio svoje turneje po južnoj Americi, te se je knezom maja povratio u Argentinu, gdje će se u Buenos Airesu zadržati izvjesno vrijeme u svrhu središnjeg materijala što ga je prikupio na svom putovanju. G. I. F. Lupis-Vukić počeo je do sada sjeverni dio južne Amerike, i to specijalno republike Boliviju, Peru i glavni dio Chile, Bolivijanski, peruanski i čilenski listovi donijeli su povodom dolaska g. Lupisa opširne članke o svrsi njegova putovanja, pa su mu naročito pažnju posvetile novine "El Comercio" (Lima), "El Mercurio" (Antofagasta), "El Tarapaca" (Iquique), "La Union" (Antofagasta), od kojih su neke pisale o g. Lupisu u nekoliko navrata, donijevši medju ostalim i intervjue, sa slikom g. Lupisa, izvještaje sa njegovih konferencija, te slike i vijesti o banketima, koji su održani u čast g. Lupisa.

Prema izvještajima južno-američkih novina, boravak i djelovanje g. Lupisa u pojedinim mjestima gdje se nalaze naše naseobine, bili su prekrasna manifestacija jugoslovenskog rodoljublja i narodne svijesti, te ujedno i demonstracija velikih simpatija, koje g. Lupis od rani-

je uživa medju našim iseljenicima, a koje je on sada uspio da proširi i poveća. Konferencije i banketi prošli su u najvećoj srdašnosti i oduševljenju. U svim naseobinama naišao je g. Lupis na odlične ljude, koji su se svojim radom i karakterom podigli do zavidnog društvenog položaja, i koji imaju mnogo srca i osjećaja za svoja druga iseljenici, što često radi neupućenosti stradaju, i kojima bi g. Lupis uz njihovu saradnju htio da pomogne uputama i savjetima, što će ih sabrati u svojoj knjizi. Svi ti naši ugledni ljudi počastili su dolazak g. Lupisa još i na taj način, što su između sebe sabrali velike svote za fondove raznih naših narodnih ustanova (Jadranska straža, Jugoslovenska matica, Hrvatski Radiša i t. d.)

Sa konferencija otposlani su pozdravni telegrami g. Pašku Baburizzi i Miguelu Mihanoviću u kojima se ističe kako je dolazak g. Lupisa jedan od najvažnijih događaja za našu emigraciju poslije svjetskoga rata, te im se zahvaljuje na plemenitoj inicijativi za organizaciju ove posjete u ime Jugoslovenske narodne odbrane u Južnoj Americi.

Ista novina objavljuje sliku zgrade srednje škole (liceja) u Antofagasti. Grad nikako nije mogao doći do primerke zgrade. Dok nije naš poduzetni zemljak, Miho Zvičić, postavio zgradu na svoje račun, te tu uznamio za školu. Ono što nije uselo saznati sa raspravama, kretnom ruke rošila je privatna inicijativa jednog sposobnog našeg useljenika.

POZIV IZ CHILE

RODOLJUBNI APEL NA ČITAV NAŠ NAROD DILJEM CIJELE JUŽNE AMERIKE

Dični i ponosni rodoljube! Prvih dana ove godine smo osnovali u ovome gradu, podružnicu: "Jugoslovenske Matice i Jadranske Straže" i glavni odbori iz Splita imenovaše nas, Glavnom Podružnicom za cijelu Južnu Ameriku.

Osnivanje "Jugoslovenske Matice i Jadranske Straže" nam je nametnula visoka nacionalna potreba s pogledom na našu tužnu braću u našoj Istri, te odbrana i čuvanje, našeg mora, našeg divnog i plavog Jadrana naše Dalmacije.

Naša mila braća u Istri, Gorici, Gradiškoj, Zadru, Lastavu, Trstu i Rijeci su izložena najtežim i najgoroznijim mukama i prognomina. Nas grije sunce zlatne slobode, a oni uzdišu i čeznu za njom. Kako je teška i velika njihova bol, patnja i progona. Oduzeto im je sve. Sve ono, što je svakome narodu najmilije i najsvetije na ovom svijetu: Jezik, škole i crkve, pa i sva nacionalna naša društva i ustanove, dapače i naša lična i mila narodna imena i prezimena su prisiljeni mijenjati poitalijanski. Njihovi su progona tako teški i nesnosni, da su oni pješice u lice kulturi dvadesetog vijeka i modernog savremenog uljudbi; u kojem nesmiđe da vlada i carnie moć: kandižije, okova i vezalja koji našalost u Istri, još slave svoje orgije.

Tko će, da utire tu njihovu tešku, bolnu, groznu i neutješivu suzu, nego mi, njihova isto-krvna braća, a koji imademo sreću grijati se na suncu zlatne slobode.

Naše, divno more, naš plavi Jadran, našu kršnu i rodjenu nam grudu Dalmaciju, hoće da nam odzumi i poitalijane Italijani. Te osnovaše mnoga i mnoga svoja društva po Italiji i njihovi iseljenici, te preko tih svojih društava i novina: buče, galame i viču na sve strane, kako je njihova naša mila Dalmacija.

Baš zato moramo i mi da se zbudimo ispetnih žila radimo za naš plavi Jadran, našu divnu Dalmaciju i našu braću u tužnoj Istri.

Naš plavi i čarni Jadran, naše divno more jadransko, su živa pluća naše domovine Jugoslavije. More je najveća sreća i blago svakoga naroda.

To naše krasno i divno more, naš Jadran, mi trebamo i moramo čuvati, braniti i u svakome pogledu unaprijediti. To jeste, i mora nam biti svima Jugoslavcima na najsvetija nacionalna dužnost!

I baš zato, mila i draga braćo sunarodnjaci, su osnovaše u našem narodu, po cijeloj Jugoslaviji, dvije najnacionalnije i uzvišene naše narodne ustanove: "Jugoslovenska Matica i Jadranska Straža", i na njihovim visoko dignutim nacionalnim stijevovima (barjacima) je ispisano:

"Spasimo našu Braću u Istri i čuvajmo naše More, naš plavi Jadran!"

Glavni Odbor Jugoslovenske Matice i Jadranske Straže su nas tople umolili i preporečili, ebi smo si poradili oko toga, te po svim našim brojnim naseobinama diljem cijele Južne Amerike, osnivali Povjerenstva ili Podružnice — Jugoslovenske Matice i Jadranske Straže; i tako s našom bratskom slogom, ljubavlju i jedinstvenim radom preko ovakvih naših ustanova najuspješnije i najsigurnijim putem privodiloli sretnome i spasnosnome kraju i cilju: "Spas naše Braće u Istri i čuvati i očuvati naše More, naš Jadran!" — a u koju svrhu se evo baš i obraćamo na vas, s ovim našim rodoljubnim apelom, u uvjerenju, da ćete se od srca i ljubavi rado odazvati našem pozivu i zajedno s nama raditi u ovome cilju i pravcu, te ćemo tako moći čim prije osnovati, diljem cijele Južne Amerike, gdje god naš narod živi, podružnice ili ako to nije odmah moguće, javiti nam po-desnu osobu za povjerenika, kojega ćemo mi odmah imenovati i predložiti Glavnom Odboru na odobrenje.

Svaka podružnica ili povjereništvo, je u isto doba, podružnica ili povjereništvo za obe ustanove, te jest podružnica ili povjereništvo Jugoslovenske Matice i Jadranske Straže, te će u isto doba i jednako raditi za jednu i drugu ustanovu, zajednički.

Što i kako da radimo, kakav da je naš rad, evo kako: u svim prigodama, kao što su: krštenja, zaruke, vjenčanja ili bilo kojim zabavama i prigodama, te našim narodnim svetkovinama, sakupljamo doprinose za obe ustanove Jugoslovensku Maticu i Jadransku Stražu. Priredjujemo zabave, pesove, predstave i predavanja, kojima da se čuva i očuva naša materinjska mila i slatka riječ medju našim iseljenicima i njihovim porodom i doprinose istih upisujemo u korist Jugoslovenske Matice i Jadranske Straže, a uz sve to još sakupljati i članarine, darove i slično.

Ako se svuda gdje imade našeg naroda po Južnoj Americi, a hvala Bogu nas imade dosta, organizujemo i osnujemo podružnice i povjereništva pa da svaki od nas, doprine i manji obol, dar, svake godine bi se moglo šiljati u domovinu u korist ovih divnih naših narodnih ustanova, na hiljade i hiljade i time silno i jako uspješno raditi na čuvanju našeg mora, naše mile Dalmacije i spasvati našu braću u Istri, dok ne dođe i konačno dan njihova vostresa — "Oslobodjenja i nadištenja sa matrom domovinom Jugoslavijom".

Svi sakupljeni doprinosi se šalju ili na nas ovde, kao Glavnu podružnicu ili u Split, pola za Jugoslovensku Maticu, pola Jadransku Stražu, uz tačan sri-sak (manik) domoviništa što će redovito biti publicirano (štampano) u novinama.

Toplo Vas molimo i od svega preporučamo, milij rodoljubi i sunarodnjaci da živa naredite oba osnivanja podružnice ili povjereništva, i žim prije nam od-povjerenika u ovome smislu, sa-koopirajte da šitava Domovina i teška naša Braća u Istri unaprijed-otkom gledaju na nas, kako bi smo u pobornije vrijeme diljem cijele Južne Amerike imali osnovane podružnice i povjereništva — Jugoslovenske Matice i Jadranske Straže, za svačiji i spas naše braće u Istri i čuvanje i unaprijediti naše more, našu plavu i čarnu Jadrana, našu mila Dalmaciju.

Iz hiljada i hiljada bolnih sr-daca i duša naše braće u tužnoj Istri, Gorici, Gradiškoj, Zadru, Lastavu, Trstu i Rijeci će biti blažoslavljen ovaj naš rad, kojim ćemo im mi utirati njihove bolne i gorke suze: — te čuvati i braniti naše divno more, naš krasni i čarni Jadran, našu milu i rodjenu nam grudu kršnu i ponosnu Dalmaciju!

Po tom navedenom i azurnom našem Jadranskom Moru su mila i draga braćo pred hiljadu godina slavodobitno plovile ladje i brodovlje mornog i slavnog hrvatskog kralja Tomislava i njegovih nasljednika, — a po kojem danas plava ladje i brodovi, Aleksandra I, dječnog kralja jugoslovenskog imaćkog i slavnog naroda i ploviće vijekom na ponus naše roda.

Dični rodoljube, budi nam

"AMERIKA". — Ove godine izgledalo je, ko da je zima htela već zaboraviti na nas. Ali prvih dana jula nadošao je iznenada val studenog vzuha. Prestala kisa je svota od 1550 čil. pesosa za "Hrv. Radišu", "Narodnu Zaštitu" i za mjesno "Jug. Dobr. Društvo". Rodoljubi u Tocopilla zaključili, da se između "Hrv. Radiše" i "Nar. Zaštite" podijeli ulrana svota po pola, a da se samo 50 pesosa zadrži za mjesno društvo.

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Zima zahtevala je u Buenos Airesu već i prvu žrtvu. Dne 6. o. m. našli su iza vrata kuće br. 3342 u ulici Hrnabucera mrtvog staroga siromaha od nekih 70 godina. Policijski lečnik uzotvrio je, da je smrtno. Kod pokojnika nisu našli nikakovih dokumenata. Slučaj je dosta značajan kao dokaz, kako izgleda Amerika za siromaha, kad su ih napustile životne snage i ako su ostali sami i zapušteni. Neka ga drže pred očima osobito oni naši mladi i lakomni zemljači, koji krade Bogu dane no-gostionara te misle, da će biti uvek mladi i zdravi.

KIRURG: Dr. Ladislav P. BULJEVICH, od 3—7 s. pop.

ZUBARI: Dr. Stjepan BULJEVICH
Dr. Vladimir BULJEVICH
Dr. Uroš BULJEVICH

Od 9 s. dopodne do 9 s. na večer

Telef. 23 - B. Orden - 0279 — Ulica Bdo. Irigoyen 1404

Zdravo! uz naš mili narodni jugoslovenski pozdrav!
Za Jugoslovensku Maticu i Jadransku Stražu ANTOFAGASTA
Uprava:
Predsjednik: Marko P. Biskupović, v. r., Upravitelj Jugoslovenske Škole.
Podpredsjednik: Ivan Goić Kušević, v. r., Prokurist Jugoslov. Banke i Starešina Jugoslov. Sokola.
Tajnik: Drago Montan, v. r., Činovnik Treovačke kuće Dračević & Cia.
Blagačnik: Mate Vodanović, v. r., Treovae.
Odbornici: Dr. Josip Lisičić, v. r., činovnik kuće Baburizza, Petrinović & Cia.; Petar Stančić-Rokotv, v. r., viši činovnik šef sekcije The Lantoro Nitrate Co. Ltd.; Jacinto Tomičić, v. r., činovnik kuće Baburizza, Petrinović & Cia.
Zenska Sekcija:
Predsjednica: Marija Vodanović, v. r.
Tajnica: Ivanka Fležović, v. r.
Odbornice: Eliza Poklepoljević, v. r.
Katica Pančić, v. r.,
Zlatica Mateljan, v. r.

HRVATSKI RADIŠA NA PACIFIKU

Do pred kratko vrijeme naši iseljenici u Južnoj Americi kao da nisu ni znali da upde postoji "Hrv. Radiša", koji je u zadnjih par godina u razne grane industrije, obrta, trgovine i poljoprivrede poslao na tisude i tisude naše siročadi, medju kojima ima znatna i neobičan broj onih iz Dalmacije. Istom neumornim radom našeg vrijednog odbornika i arhivnog narodnog radnika g. I. F. Lupisa Vukića pošlo nam je za rukom da za plemenite Radišine ciljeve odn-ševima i našu braću u Južnoj Americi, koji će siurno u skoro budućnosti stupiti u prve redove Radišinih prijatelja i radnika u žrtvom uvjerenju, da pomažući "H. R." pomažu u prvome redu siročad u svome starome kraju i stvaraju novu generaciju snažne i plemenite privredne emoladine.

U mjestu Pampa Teñon, Chile, sklopljena je za "H. R." nakon predavanja g. I. F. Lupisa o "Stanju i potrebama naše iseljeničke u Južnoj Americi" li-čiona svota od 791 40 čilarskih pesosa. Darovali su slijedeći, po 100 čil. pes. gg.: Milan Ljubičić, Antun Vekarić i Andro Galinović; po 90 čil. pes. gg.: Nikola Jeličić i Antun Vranjčić; po 20 čil. pes. gg.: Krsto Ljubičić, Hrvac Radiš, Franjo Ruković, Dinko Restović, Petar Stanović, Jakov Buljević, Vladimir Dožulović, Serežij Kretulović, Mate Vrn, Petar M. Obiljen, Ivo Vidić i J. Oshonović; po 15 čil. pes. gg.: Antun Pančić; po 10 čil. pes. gg.: Ivan Jeličić, S. Čajkojević, A. Katunarić, A. Perić, Luka Samardžija, Nedj. Obiljinić, Ivan Dubravčić, te Juraj Domatović; po 5 čil. pes.: gg. Jovo Djanjović, Toma Karinić, Miloslav Papić, Ivo Bralić, N. Restović, Kuzma Vranjčić, J. Jakić, Franjo Kovač, Jeronim Dubić R., Stjepan Zozo, Ivan Maulić, M. Dešković, Ilija Radanović, Bartul Jelinčić, Juraj Kalasić, M. Papić; Božo Domić 1.40 čil. pes.

Tocopilla. — Nakon predavanja našeg vrijednog prijatelja g. I. F. Lupisa Vukića u dne 30. ožujka o. g. "o stanju i potrebama našega iseljeničtva" skupljena je svota od 1550 čil. pesosa za "Hrv. Radišu", "Narodnu Zaštitu" i za mjesno "Jug. Dobr. Društvo". Rodoljubi u Tocopilla zaključili, da se između "Hrv. Radiše" i "Nar. Zaštite" podijeli ulrana svota po pola, a da se samo 50 pesosa zadrži za mjesno društvo.

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić i Milovan Mandaković; po 50 čil. pes.: A. Perdić, V. Franetović, A. Benušić, V. Definis, K. Didolić, P. Ljubetić, te I. Čičković; po 40 čil. pes.: Ivan Rožić; po 30 čil. pes.: P. Todorović, G. Čičković i A. Marčević; po 20 čil. pes.: N. Bakuhić, I. Ilić, M. Radulović, J. Benušić, K. Budinić, M. Budinić, V. Eldan, J. Vesanović Dvornik, (Sledi na str. 5)

Darovali su slijedeći rodoljubi: po 200 čil. jes.: gg. Vieko Vlastelica i Ivan Mandaković; po 100 čil. pes.: Nikola Rožić, Antun Kovačić

SLOVENSKI VESTNIK

(SECCION ESLOVENA)

Jože MURNOV,
Puerto La Plata:

Slovenska Naselbina

PRVI PRAKTIČNI POSKUS IN PRVE SKUSNJE

(Nadaljevanje)

Zelenjava in sočivje v La Llavah dobro uspeva ko ima dobro zemljo in stalno po malo vlage. Ni treba veliko vode na enkrat, ampak po gosto in po malo se mora zalivati. Ker pa je sedaj red namakanja tako izdelan, da pride vsak samo po enkrat na teden na vrsto, se mora vsak kdor rabi večkrat na teden po malo vode sporazumeti z onim sosedom, ki je dotični dan na vrsti za zalivati, da mu dovolji vzeti malo vode proti povračilu kadar pride vrsta na prvega. Kjer pa tak sporazum s sosedni ni mogoče, pa onemu, ki hoče gojiti zelenjavo, ne preostane drugega kot da si postavi črpalko in sam črpa vodo iz zemlje. Naravno da se v črpalke na roko ne more natičati dosti vode, črpalke z mlino na veter ali črpalke na motor bi se pa samo onemu izplačala, ki bi gojil zelenjavo in sočivje zares v velikem obsegu.

Predpogoji za pridelovanje zelenjave in sočivja v velikem obsegu v tem kraju pa bi bili: da se posveti večje število kmetovalcev gojenju teh pridelkov in pa da bi se isti na pridelovanje zelenjave in sočivja tudi razumeli, da stojijo tem producentom nasproti tudi organiziran izvoz in prodaja teh pridelkov na konsumnih trgih, da nudi železnica zmerne tarife za prevoz teh pridelkov in da stavi za prevoz takega blaga v svezem stanju v promet odgovarajoče hladilne vagonne vsaj od Monte-Comana dalje, do kamor bi se moglo dovažati to blago končno tudi s kamijonom. Ravno to kar je tukaj povedano o prodaji zelenjave in sočivja, velja tudi za namizno grozdje, sadje in jajca.

Fiziol ki spada kot stročnica tudi k sočivju, sem že spredaj posebej obravnaval, ker je pridelovanje tega za enkrat izmed vsega sočivja najzajetnejše. Razen tega pa se pečajo v La Llavah tudi s pridelovanjem čebule, solate, špargeljov za katere so tla tamkaj prav idealna, nadalje paradiznikov, buč, kumare in dinj, graha, bob, garvanzov in slinjo. Vendar pa se razen fiziola prideluje za enkrat od vseh teh vrst komaj toliko da zdostuje za domačo porabo, pridelke nekaterih vrst zelenjave in sočivja pa niti ne zadostuje za kritje krajevne potrebe.

V

Vinogradništvo: Medtem ko koruza, ječmen krompir, sočivje in zelenjava rabijo razmeroma dobro prsteno zemljo, se poleg detelje, trta in sadno drevje za dovoljijo tudi s peščeno sipasto zemljo; jasno pa je, da uspevajo tudi poslednji boljše na prstnih tleh.

Od novih naselencev razpolaga malokdo s tolikimi denarnimi sredstvi, da bi bil kos stroškom s katerimi je zvezana ureditev vinograda in poleg tega da bi bil še v stanu odplačevati zemljo in vzdrževati sebe skozi tri leta, dokler mu vinograd ne začne dati dohodka. Zato je mogoče dononaseljenec le stopnjema preiti od pridelovanja detelje in koruze k vinogradništvu, namreč v oni meri kakor mu to dopušča.

Prvi korak k temu je vzgojevalnica za trte. Ker se je pojavila v provinci San Juan trtna us, ki bode prišla prej ali slej gotovo tudi v Mendoza, mora misliti bodoči vinogradnik takoj pri prvem koraku na to, da si zasedi svoj vinograd z ameriškanskim podlago, ki je zmogljiva klubovat trtni usi. V tamkajšnjih krajih poznajo dve vrsti trte za podlago: to je Riparia in Ruperi-trta, od katerih se za peščeno sipasta tla boljše obnese Ruperti. Od sedaj imajo v tamkajšnji bližnji in daljni okolici še prav malo vinogradov zasajenih z ameriškanskim podlago, vendar pa se z nekaj dobre volje že najde na enem ali drugem kraju par podtaknjencev divje Ruperti trte za podlago: to je bodoči vinogradnik raznožiti v zadostno število novih podtaknjencev, pride na vrsto cepljenje in potem sajenje cepljenec v vinograd. Pri cepljenju se je treba odločiti kakšno vrsto grozdja hoče kdo pridelovati. Gojenje trte za namizno grozdje bi prišlo v vpoštev le takrat, ko bi bili dani vsi pogoji, ki sem jih navedel pri zelenjavi in sočivju. Za enkrat pa je bolj na mestu pridelovanje grozdja za vino, ker je v kraju in okolici več vinskih kleti, ki kupujejo grozdje od malih čakarier.

O ceni grozdja v enem kraju je težko govoriti, ker se od leta v leto cena zelo menja. Navadno je tako, da kadar je letina dobra je grozdje radi velike ponudbe malo vredno, kakor n. pr. lanske jesen ko so ga prodajali na mestu po 3-5 centavov 1 kg, kadarkoli pa letina slabo izpade, je cena

posebno pa za škropljenje proti škodljivim mršesom niso majhni. V splošnem se računa pri sadju da je od vsakih 3 let eno leto prav dobra letina, eno leto prav za nič in eno leto srednja.

Topoli. Skrb vsakega tamkajšnjega naseljenca mora biti da ima zasajene ob mejah svoje kmetije topole, ki varujejo nasave in nasade pred vetrovi, krepijo robne vodnih jarkov, ki bi se drugače zasipali in krasijo kmetijo. Veje dajo palice za okoličiti sočivje, stebila namočena v žvepleni raztopini dajo kole za vinograde in doraščena debela dajo les za stavbe in deske za zaboje. V naselbinah je postavljena žaga, ki kupuje topolov les in žaga čakarjem tudi deske za domačo uporabo.

Sajenje topolov je zelo enostavno in poceni. Pred spomladjo se narežejo šibice od topolovih vej in potaknejo v zemljo, kjer se mislijo saditi, ko pride spomlad pa se vkoreninijo in ozelenijo; morajo pa se pri vrhu prirezati, tako da ostanje samo 2-3 očesi izven zemlje. Mladim topolom je treba večkrat potrebiti veje po stebli da bolj ravno rastejo in se hitreje debelijo. Po preteku 6 let so že zredni za posekati, boljše pa je da so starejši: sicer pa odvisi debelost tudi od tega koliko razmaha imajo med seboj (koliko vsakebi rastejo).

Čebelarstvo ima v Mendoza idealne pogoje za razvoj. Vreme je skoraj vedno vedro, da omogočuje čebelar leteti, sadovnjaki, deteljščini in vrtovi pa jim nudijo obilo pašo. Pa tudi po pustem, neobdelanem polju ima vsak še tako siromašen in suhljat grm in trš svojo spomlad, svoj čas cvetja. Mendoško rastlinstvo je značilno po jakem vonju cvetja in ta mnogovrstni aroma daje tudi medu svoje posebne odlike. Ne morem pozbiti silni vonj arabije ko je bila v cvetju; vzdolž pota kjer je bila nasajena, je bilo ob času cvetja vse v dišavah kot v najrazkosnejši parfumeriji.

Poznam samo enega kolonista, rodom Rusa, ki se ukvarja s čebelarstvom v La Llavah. Njegovo čebelarstvo pa je silno primitivno, o kakem modernem panju ni govora, ampak se poslužuje za panje vseh vrst starih kišt in škatelj. Klub temu pa se je izrazil, da mu prinašajo čebele več dohodka kot vse ostalo kmetijstvo. Pozimi pa je tudi v La Llavah čebele nimajo pašo od zunan.

VI.

Sadjarstvo ima v Mendoza lepo bodočnost, ker je sadje iz Mendoza in San Juana radi svoje posebne sočnosti veliko bolj cenjeno kot pa iz drugih provincij. V La Llavah in okolici imajo do sedaj največ sajenih marelic, breskev, hrušk in češpelj, potem pa tudi nekaj fig, kutenj, češenj in kaka jablana.

Za ureditev sadovnjaka v tamkajšnji naselbini pridejo za enkrat v vpoštev predvsem marelice, češnje in hruške. Po mojem mnenju ima hruška gotovo prednost pred marelicami in češpljami iz sledečih ozirov: Marelice in češnje cvetijo v tamkajšnjem kraju že konec avgusta; ker pa traja nevarnost spomladanske slane tamkaj do meseca oktobra, utrpijo marelice in češnje skoraj vsako leto občutno škodo od slane, ki vzame del sadu, včasih pa še vsega. Hruške pa cvetijo šele sredi septembra ko je nevarnost slane že dosti manjša in poleg tega so hruške tudi bolj odporne proti slani kot pa marelice. Nadalje je cena hruškam dobre kvalitete dosti boljša kot pa marelicam in potem je mogoče hruške v hladilnih prostorih tudi dolgo časa ohraniti.

Bodoči sadjerejec si mora enako kot pri trti najprvo urediti vzgojevalnico za sadje, recimo za hruške. Ker pa je hruška zelo občutljiva v koreninah in zelo izpostavljena napadom razne mršice na korenine, je treba vzgojiti hruškova drevesa na podlagi kutnje ki se odlikuje po svoji žilavosti. Nareže se toliko vejic od kutenj, ki se povsod lahko zastojno dobijo, kolikor dreves misli kdo vzgojiti. Ti podtaknjenci se vsadijo v vzgojevalnico in ko se vkoreninijo se jim vcepijo hrušovi cepci, kateri se presadijo naslednje leto v sadovnjak v vrste po 5-6 m eden od drugega in v ravno toliko razmaha med vrstami. Podtaknjence za vzgojevalnico si je treba nabaviti v zimskem času in ravno tako je presajanje treba izvršiti v zimskem času. Cepljenje se lahko podvzame pred spomladjo, še bolj v navadi pa je tamkaj cepljenje decembra in januarja, ko je drevje že v rasti, tako da se veepi očesce zlahke hruške, ki se hoče vzgojiti, in to očesce še v istem letu počene in zraste v vejico, ki se spoji s podlago. Zato pa je treba izvršiti letensko cepljenje vsaj do kraja januarja, dokler ima drevje pride na vrsto cepljenje in potem sajenje cepljenec v vinograd. Pri cepljenju se je treba odločiti kakšno vrsto grozdja hoče kdo pridelovati. Gojenje trte za namizno grozdje bi prišlo v vpoštev le takrat, ko bi bili dani vsi pogoji, ki sem jih navedel pri zelenjavi in sočivju. Za enkrat pa je bolj na mestu pridelovanje grozdja za vino, ker je v kraju in okolici več vinskih kleti, ki kupujejo grozdje od malih čakarier.

Potem bi bilo za omeniti še dve precej znani pasmi, ki pa jih v Argentini se nisem videl, to so: bela in črna Orpington kokuš, ki stoji tako v sredini med jajčno in mesno kokušo in potem pa Brahma pasma.

Iz primerjanja teh petih pasem je razvidno da se za nestrta jajca najbolj priporoča bela kokuš, za klanje pa se najbolj priporoča sivo grabaste kokuši, ki daje najbolj okusno meso in največje zrastejo ali mora se upoštevati, da so te za boleznin najbolj občutljive. Zato je priporočljivo za onega, ki hoče imeti poleg jajčnih kokuš tudi dober belih redi še rudeče ali katalana in s tem tudi lahko meša mala jajca z vejicami. Za prinočniti je tudi, da pridejo pri umni kokušjereji za klanje v vpoštev

predvsem piščance in pa kapuni, kokuši pa ko dosežejo starost 3 let, ker od tedaj naprej začne njih jajčnost opadati, meso pa postajati trdo ter je vsled tega najbolj na mestu nad 3 leta stare kokuši nadomestiti z mlajšimi.

Sicer je težko mogoče usmeriti kokušjerejo izključno na pridobivanje jajc ali pa izključno na rejo za klanje, mislim pa da se vedno bolj izplača gojiti kokuši za nestrta jajca kot pa kokuši za klanje. Reja kokuši za klanje se bi izplačala še najbolj blizu mest ali letovišč, kjer se more iztržiti dobra cena in ni prveglavni stroškov za prevoz na trg, kar se more opraviti na mali razdalji s kamijonom. Potem se mora tudi pomisliti da piščance in kapuani dosti požrejo predno so zgodni za prodajo, tako da bi onemu, ki bi moral vsvo krmu kupiti, poleg pa še ne iztržil dobre cene, ostal prav jalov dobiček. Medtem pa se sveža jajca vedno drago prodajajo, da more pri jajcih zaslužiti tudi oni, ki bi moral vsvo krmu kupiti. V Buenos Airesu plačajo nekateri pripratniki za garantirano sveža jajca vedno radi 20 centov dražje za duet, kot pa je cena za negarantirana sveža jajca v trgovinah.

Cena jajcem je zelo spremenljiva; spomladi in poleti ko kokuši veliko nesejo se prodajajo poceni. Na jesen in zimo, ko jih je malo, so pa draga. Argentina enkrat veliko jajc izveža, drugič na veliko uvaža. To dejstvo skušajo nekateri izkoristiti s tem da vslediščijo jajca v posebnih hladilnih prostorih kadar so poceni in prodajajo tako konzervirana jajca kadar so draga.

Po vsem tem povedanem bi sledilo, da bi se za La Llavave najbolj obnesle bele kokuši z usmeritvijo kokušjereji na pridobivanje jajc. Dokosjereji pa bi se morali priučiti tudi jajca konservirati za vkladanjem v razna konzervacijska sredstva kadar je cena niska, za prodajo kadar se cena dvigne. Na napravu kake hladilnice za konzerviranje pa pri naših naseljenih seveda še ni za misliti, ker stane taka reč mnogo denarja (kakih 15.000 pesov) in ima tudi bolj pomen za velike trgovce v mestih.

Napisal sem zato malo več o kokušjereji, ker se mislijo nekateri naši naseljenec v La Llavah resno prijeti kokušjereji in sta si dva že nabavila valilnice, od katerih se v vsako vložil 300 jajc na enkrat. To je po mojem mnenju pameten korak in znak podvzetnosti. Za pristavitvi bi še imel na kratko: Valilnica na cirkulacijo segrete vode je boljša, kot ona na cirkulacijo segretega zraka. Valilnica naj bode postavljena v takem prostoru, kjer je temperatura kolikor mogoče stalna n. pr. suha klet. Novozvaljeni piški se morajo znesti tudi v takem suhem prostoru, kjer je toplota kolikor mogoče stalna in segrevati prostor ob hladnih dneh in ponoči v prvem mesecu s posebno pečjo v to vrlo. Paziti na pokladanje primerne krme za piške v prvih dneh starosti, ker mladih piškov največ pogine na driski vsled neprimerne krme ali prehlada. Valilitev piškov se mora ustaviti poleti radi prevrelke vročine in tudi so kokuši takrat izprane da nesejo slabotna jajca za plemo. Kokušim se mora pokladati krma redno suha in voda posebej, ker le takrat nesejo enako, merno ako pa se moči krma z vodo nesejo pažčasno mnogo, potem pa nič. Krmu je treba pripraviti tako, da se more imenovati krenilna krma in kakor jo pripravila vmen kokušjerejec n. pr. zmes od 1 del pretežane koruze, 1 del ovenih otrobov ali grobih pšeninih otrobov, 1 del ovenih otrobov ali grobih pšeninih otrobov, 1 del finih pšeninih otrobov, 1/2 dela zdrobljene pšenice, 1/2 dela koruzne moke, 1/3 dela zmlatega mesa, nekaj zdrobljenega oolja, nekaj peska in jajčnih lupin in malenkost orenke soli in kuhinjske soli; lahko na se napravi zmes tudi iz manj različnih delov, ali posamezni sestavni deli nadomestijo z drugimi slinimi.

VII.
Umno peruninarstvo bi mogoče prav povojno izpopolnjevanje gospodarstva malega posestnika v La Llavah.

Pet kokušjih pasem je najbolj znanih v Argentini, ki jih hočem z ozirom na barvo takole ločiti:

Bele kokuši (Livorno ali Leghorn imenovane) so skromne v hrani in si marljivo iščejo tudi same hrano od zunaj. Za nestrta so prav pridne in malo hočejo. Piščanci hitro dorastejo in ker so kokuši majhne rasti, nesejo tudi bolj majhna jajca. Proti boleznim so v primeri z drugimi pasmami zadosti odporne. Bela kokuš je izrazito jajčna kokuš, za meso je manj cenjena. Njih slaba lastnost je, da mnogo razpokljejo in rade silijo in gnezdičo na višini.

Črna kokuš (Minorka imenovana) je tudi majhne rasti in slinčnih lastnosti kot bela kokuš, vendar pa ni toliko cenjena kot bela. Je pridna za nestrta in skromna pri hrani za meso pa manj vredna.

Zlatasto-rumene kokuši Katalana imenovane tudi niso posebej vredne, vendar pa malo manj marljivo nesejo in bolj pogosto klovejo kot pa bele. So srednje rasti in se smatrajo bolj jajčne kokuši kot za mesene.

Rudeče kokuši (Rhode Island imenovane) so večje rasti kot pa spredaj imenovane, rabijo zato tudi daljšo dobo da dorastejo in so tudi bolj požrešne. Za nestrta niso tako marljive kot bele, nesejo pa večja jajca. Rade kočejo, mislim da izmed vseh pasem največ, zato pa so tudi najboljše kokuše. Proti boleznim so manj odporne kot pa ostale. Smatrajo se za v enaki meri mesne kot jajčne kokuši.

Sivograbaste kokuši (Plymouth Rock imenovane) so izmed vseh imenovanih največje rasti, zato pa so tudi najbolj požrešne, obenem pa tudi najbolj lene za iskati si hrano od zunaj. Imajo pa izmed vseh pasem najbolj okusno meso in nesejo jajca velika; vendar pa se bolj cenijo radi okusnega mesa in manj radi jajčnosti. Boleznim pa so izmed vseh pasem najbolj izpostavljene in zato manj priporočljive za rejo.

Potem bi bilo za omeniti še dve precej znani pasmi, ki pa jih v Argentini se nisem videl, to so: bela in črna Orpington kokuš, ki stoji tako v sredini med jajčno in mesno kokušo in potem pa Brahma pasma.

Iz primerjanja teh petih pasem je razvidno da se za nestrta jajca najbolj priporoča bela kokuš, za klanje pa se najbolj priporoča sivo grabaste kokuši, ki daje najbolj okusno meso in največje zrastejo ali mora se upoštevati, da so te za boleznin najbolj občutljive. Zato je priporočljivo za onega, ki hoče imeti poleg jajčnih kokuš tudi dober belih redi še rudeče ali katalana in s tem tudi lahko meša mala jajca z vejicami. Za prinočniti je tudi, da pridejo pri umni kokušjereji za klanje v vpoštev

predvsem piščance in pa kapuni, kokuši pa ko dosežejo starost 3 let, ker od tedaj naprej začne njih jajčnost opadati, meso pa postajati trdo ter je vsled tega najbolj na mestu nad 3 leta stare kokuši nadomestiti z mlajšimi.

Sicer je težko mogoče usmeriti kokušjerejo izključno na pridobivanje jajc ali pa izključno na rejo za klanje, mislim pa da se vedno bolj izplača gojiti kokuši za nestrta jajca kot pa kokuši za klanje. Reja kokuši za klanje se bi izplačala še najbolj blizu mest ali letovišč, kjer se more iztržiti dobra cena in ni prveglavni stroškov za prevoz na trg, kar se more opraviti na mali razdalji s kamijonom. Potem se mora tudi pomisliti da piščance in kapuani dosti požrejo predno so zgodni za prodajo, tako da bi onemu, ki bi moral vsvo krmu kupiti, poleg pa še ne iztržil dobre cene, ostal prav jalov dobiček. Medtem pa se sveža jajca vedno drago prodajajo, da more pri jajcih zaslužiti tudi oni, ki bi moral vsvo krmu kupiti. V Buenos Airesu plačajo nekateri pripratniki za garantirano sveža jajca vedno radi 20 centov dražje za duet, kot pa je cena za negarantirana sveža jajca v trgovinah.

Cena jajcem je zelo spremenljiva; spomladi in poleti ko kokuši veliko nesejo se prodajajo poceni. Na jesen in zimo, ko jih je malo, so pa draga. Argentina enkrat veliko jajc izveža, drugič na veliko uvaža. To dejstvo skušajo nekateri izkoristiti s tem da vslediščijo jajca v posebnih hladilnih prostorih kadar so poceni in prodajajo tako konzervirana jajca kadar so draga.

NAROČNINA NA NAŠ LIST. — Sedaj ko smo dosegli, da naš list izhaja po 2 krat mesečno in da smo dodali za polovico več vsebine, namreč 6 namesto 4 strani, znižujemo LETNO NAROČNINO od deset NA PET PEZOV. Komur je tudi toliko težko plačati na enkrat, naj se naroči na pol leta. \$ 2.50 more poslati tudi v poštnih znakih, v dobro zapечатem, priporočenem pismu. Naslov za vse pošiljate je: PERIODICO "GOSPODARSTVO", Reconquista 263, Buenos Aires.

DOPISUJTE. — Opisujte nam Vi vsi, ki delate po kampu, po estancijah itd. Življenje in delo tako, kot je opisal g. Murnov. Mendozo. Čeprav še nimaš svoje zemlje, in se mučiš z lopato in krampom po železnih itd., od pri oči, opazuj, premljšaj, in go v roke pa lepo razloži v "Gospodarstvu", kar vidiš, misliš in skusiš! Kar po domače napiši, če ne na dolgo, pa na kratko, bomo že tu opili. Boš videl, kadar izide tvoj dopis v časopisu, boš bolj zaloveljen, kot če bi vse svo-

pel in soperčen; kadar pride spomladi ta veter, so ga prav veseli, ker na mah stopi mnogo snega v gorah in par dni za njim se že dvigne voda v reki. Nevihitam utirajo pot močni viharini vetrovi, ki dvigajo toliko prahu da zamlegijo pogled, v njih silnem pišu se pripogibajo in ječajo girantski topoli da povzročajo strah in grozo, za viharjem se že čuje iz daljave grom in se valijo črni oblaki, ki zatemnijo nebo in ki jih sečejo bliski. Zgodijo pa se dostikrat, da zadene kraj samo vihar, nevihta pa gre v daljavi mimo.

Zime so mile. Noči so pač hladne in jutra so slasnata, po dnevi pa je na solnce ravno prav gorko, kadar ni vetra. Črez noč pada temperatura tudi kedaj pod ničlo. Vendar pa nižje kot 4° pod ničlo lansko zimo ni padla. Navadno pada vsako zimo tudi enkrat ali dvakrat malo snega, ki pa hitro zopet skopni. Poletja so vroča, ker oblačnih dni je prav malo v letu in solnce poleti dan za dnem z veliko silo pripeka z modrega neba, tako da pride vročina tudi na 40° v senci. Obratno pa se noči radi bližine gora tudi v letenskem času bolj ohladijo kot pa n. pr. v nižavah ob La Plati.

IX.
Nadloge poljedelstva. Ker so glavne nadloge ki grenijo delo in trud tamkajšnjim prebivalcem v glavnem naravne posledice podnebja, hočem v nasledku k temu spregovoriti še nekaj o teh.

Največja težava je pomanjkanje vode in namreč ne samo padavin od zgoraj ampak tudi vode v reki Atuel. Po zimi, ko zmružejo in sneži v kordiljeri Andov, ima reka prav malo vode, tako da se more na najplavnejših mestih z vozovi in avtomobili na prav kratki razdalji prebroditi. Spomladi, ko prične mraz odnehavati v gorah in sneg kometi, pa prične polagoma prihajati tudi več vode po reki. Mraz pa se v gorah le počasi umika, zraven pa je spomladi vreme v gorah zelo spremenljivo in se pogosto menja mraz s solncem, ter v isti meri tudi voda v reki narašča in vpada. Nadalje obstoja tudi precejšnja časovna razlika med spomladjo v gorah in v nižini. Med tem ko v nižini vsa rast ravno najbolj potrebuje vlage, ko prične evetiti in zeleneti v nižini že konec avgusta in začetkom septembra in se prične seati v začetku oktobra, se v gorovju umakne zima spomladi za stalno šele krajem oktobra in začetkom novembra, ter šele takrat dobi v nižini zadosti vode za namakanje polja. Od meseca novembra dalje pa voda v reki stalno narašča in doseže svoj višek v poletju, ko jo preostaja za zalivanje.

Ker je treba za koruzo zemljo pred setvijo namočiti, kar pa je vsled nomanjkanja vode pred novembrom le v mali meri mogoče, se setev koruze zelo zakasni, in ima to lahko že posledice obilno luhni vetriči, ki črez noč zrak prijetno ohladijo. Od časa do časa prihaja veter tudi od severne strani, ki pa je to-

je znanec obalinal v nedeljo popoldne v pueblu ali kampamentu. Samo enkrat poskusi, pa ostane stalen dopisnik! Torej na delo in pero v roke prijatelji!

NAKUP ZEMLJE. — Rojacom, ki bi hoteli kupiti v Slovenski Naselbini zemljo, a še nimajo dovolj denarja, sporočamo, da je Uprav sklenila priti jim vstić s tem, da je glede Slovencev odstopila od pogoja, da se more imenovati pomanjkanje vode v spomladi ena glavnih nadlog za kmetijstvo v naselbini La Llave.

Vravrašnje kako odpomoci pomanjkanju vode v spomladi je toraj prav pereče za poljedelstvo naselbine La Llave in se resno trudijo naiti rešitev na to. Uprava je sklenila, da bodejo za enkrat ustavljeni nadaljnje trebljenje neobdelane zemlje, da se ne poveča več površina obdelane zemlje, ki se mora namakati. Nadalje sem slišal da se neka sosednja rečica porazgrubi, ko izstoji iz gorovja v ravnilno, da pa bi mogli to rečico. Še predno se porazgrubi, pritegniti v strugo reke Atuel. Najzadnejša odpomoci pa bi bila zgraditev velikega nasipa (digue) s katerim bi zajezili reko Atuel ob izstopu iz gorovja v ravnilno, da bi se za tem velikem jezom zbirala voda v zimskem času, da se ne rabi za zalivanje, ter da bi se to rezervno vodo namakali polja spomladi dokler se ne prične topiti sneg v gorah.

Druga nadloga je toča, ki zadene precej pogosto tamkajšnje kraje. V prejšnjih letih prišlo, da že dolgo ni prišla, zadnja tri leta pa da je bila vsako leto. Vendar pa toča nikdar ne zadene celega kraja, nego si vzame vedno samo oske pasove ki jih uniči, tako da nikdar ne trpi od nje cela naselbina. Z ozirom na točo je posebno za začetnika najbolj priporočljivo mešano kmetijstvo, da ako vzame toča en pridelek še vedno ostane drugo, ki da živi.

Tretja nadloga je slana, ki prej ali slej pride skoraj vsako spomlad. Slana v spomladi napravi največ škode v vinogradih, potem na sadnem drevju, posebno marelicah, ki cvetijo že konec avgusta, in pa po vrtovih pri sočivju in zelenjavi.

Kadar se pripeti spomladi ali jeseni kaka sprememba vremena na jugu v Patagoniji in v gorski veirgi Andov, zaključni taka sprememba večkrat s snegom in mrazom v kordiljeri, nakar pripiha včasih od juga in gorovja tako oster, zimski veter, da posmudi cvetje in brstje po vinogradih, sadovnjakih in vrtovih, ponoči pa mu sledi še slana. Dne 26. oktobra lanskega leta, ko je zapadel po neki spremembi vremena sneg v kordiljeri Andov, je pripihal od jugozapada mrzel, rezek, strupen veter, ki je pihal celi dan in ko se je proti večeru veter polegel in nebo zjasnilo, obenem pa se pričelo solnce potapljati v sneženih oblakih nad Andi, se je ob poslavljajočih solnčnih žarkih prevesilo od vetra posmojno brstje po vinogradih in zelenje po vrtovih. Naslednje jutro pa je sledila vetru še močna slana. Rekli so, da sta ledeni veter onega dne in slana naslednjega jutra vzela vinogradnikom najmanj 20% pridelka.

Včasih pa se tudi prigodi, da pade slana zgodaj jeseni, ter zamori koruzo da se ne more več prav izzoriti. Lansko jesen je padla 10. marca pregodnja jezosna slana, ki je poparila koruzo, katero radi pomanjkanja vode spomladi pozno sejanje in pride radi tega jeseni pozno do zoritve. Vendar pa pravijo, da pride redko tako zgodnja jezosna slana, ter da poprej že 12 let ni tako zgodnje in močne slane padlo kot pa lanske jesen.

K vremenskim nadlogam moremo prištevati tudi viharne vetrove imenovane "ventanas", ki se pojavijo od časa do časa in ki dvigajo oblačno maso tla, dokler jih ni narasla detelja ali se niso ustabila potom kakega drugega nasava ali nasada. Najbolje na varnost čakara pred vetrovi in viharjem, nasadi topolov ob mejah posestva.

Pomanjkanje vode spomladi, toča, slana in viharji to so glavne nadloge, katerim je izpostavljena spomladi z zadosti vode za zalivanje.

(Nadalj. na str. 6)

Praktični Priročnik
HRVATSKO ŠPANSKI
\$ 1.—, poštom \$ 1.30
BANCO GERMANICO, Av. L. ALEM 150, Buenos Aires.

Učna Knjiga
ŠPANSKEGA JEZIKA
\$ 1.50, s pošto \$ 2.—
BANCO GERMANICO, Av. L. ALEM 150, Buenos Aires.

Dr. PEDRO PANDOL TADIĆ
Pravni Savjetnik i Pravni Zastupnik.
Poslanstva Kraljevine Jugoslavije u Buenos Aires.
Posreduje u svim slučajevima građanske, trgovačke i kaznene naravi.
Naplate sudbentim i izvanrednim putem.
GOVORI JUGOSLOVENSKI!
SARMIENTO 1011
(41-48) Telefon: 35 Libertad 0305.

Doktor N. V. MILOSLAVICH
Specijalista za kožne bolesti, sifilis, kapavku, i mokraćne organe. — Otplata NA OBROKE.
Konzultorij otvoren od 3 do 7½, ndjeljem od 10 do 11 sati.
Govori našim jezikom i njemački.
Telefon: U. T. Retiro 0308
LAVALLE 310, I. p.

GOSPODARSTVO

Periodico Esclavo Bs. Aires, Reconquista 268

Sección SEGUNDA

PROSVETA POUKA ZABAVA

KEMIČKE ANALIZE

krvi, mokrače, izpljuvaka, želud. sokova itd. — Analize za industriju: rudače, boje, tkanine itd.

DR. GERMAN SCHWARTZ U. T. Rivad. 4485 — Calle Pozos 170 (Rivadavia altura 1900, 2 kv. od subter. Plaza Congreso)

K. Busanić, F. Rerešić i M. Slavić; po 15 čl. pes.; M. Radić, L. Sarić, S. Galinović; po 10 čl. pes.: E. Bernardis, T. Definis, J. Francićević, P. Eldan, I. Bošković, J. Pečarević, Marko Milić, J. Lusić, P. Boston i Lj. Andreu...

Svima darovateljima kao i vrijednom našem prijatelju g. Lupisu Vukiću najljepša vhalala! Vjerujemo, da će Radišina ideja daskora kao snažan val zapljus-

HRVATSKI RADIŠA

Prvi pozitivni uspeh posete g. Lupis-Vukića pokazao se je u Južnoj Americi time, da mu je uspeo probuditi zanimanje za "Hrvatskog Radišu". Istoimeno glasilo društva dugo vremena stajalo je odeljenju od amerikan-

skim svojim ograncima u naslov "Doprinosi iz Amerike" — u kôdier ime Južne Amerike. A međjutim iz Južne Amerike ništa i opeta ništa, dok se urednik nije umorio te izostavio Južnu Ameriku.

Ali čim se je uputio g. Lupis-Vukić odavle preko Bolivije na Pacifik, prva mu je briga bila, da je u svojim predavanjima opozorio iseljenike na doduše tihi ali velevažni narodni rad tog pravog rodoljubnog udruženja.

Društvo upiše kao člana te šalje svoje glasilo svakom darovatelju, čiji dobrovoljni doprinosi dostiže visinu godišnje članarine. Mesečna smotra "Hrvatski Radiša" objavlja osim društvenih poslovnih novosti, druge, tako zrodne članke, da bi mnogi zaslužili, da bi ih društvo izdale u posebnim svjeskama kao "Knjižnicu Hrvatskog Radiša".

nuti i sve naše kolonije u Južnoj Americi i da ćemo se u budućem godišnjem izvještaju moći pohvaliti sa lijepimbrojem organizacija među braćom u Južnoj Americi. A to je i teška potreba, jer baš u našoj Dalmaciji na hiljade siročadi čeka Radišinu pomoć, pa je onda i pravo, da naši iseljenici iz hrvatske Dalmacije, oni, koji mogu i koliko mogu pomognu "Hrv. Radišu" u tom njegovom plemenitom poslu.

Glasila samoga zbog veličine oblika, i dolazeće u mesečnim sveskama, ljudi ne čuvaju. Sve-ske knjižnice, tako velike, da bi ih se moglo staviti u žep, čitaoci laglje bi sačuvali. Mi objavljamo u "Prosvetnom Ode-ljuju" opeta dva ovaka člancića, jer će oni bolje potvrditi kako koristno štivo objavlja "H. Radiša", nego kad bismo mi samo hvalili. Sadržina članaka će najbolje sama pohvaliti rad udruženja.

A zajedno ista ne vredi samo za omladinu u domovini, nego također za iseljenika, osobito za mladij svet. Razlika između Radišnog pitomeca i iseljenika je jedino ta, da se prvi nalazi kao takav na putu naobrazbe, a iseljenik u praktičkoj školi "amerike", a obadva u svrhu, da bi čim bolje napredovali te si stvorili bolji položaj nego bi ga zadržali inače, nitomac Radiše, kad ne bi otišao iz svog sela van u nauku, a iseljenik kad bi ostao u domaćim stišnjemim prilikama.

Ovakvi članci najbolje će uveriti svakog našeg čitatelja, koji si je stvorio već bolji položaj, da ne može doprinesti gospodarskom podizanju svoje stare domovine na podesniji način, nego da podupre bar sa par peća godišnje zagrebačkog "Hrvatskog Radišu".

nara, ali kad ih zaštedite, oni će onda sami po sebi privući sebi druge.

Nisu to samo puste riječi. Otvo-renih se očiju zagledajte u svakidašnji život, što oko Vas teče, čitajte životopise američkih i evropskih bogataša, pa ćete vidjeti, da je samo početak te-žak, a kasnije se razvija sve sa-mo po sebi uz smišljen i razum rad.

5. I najmanju svotu novca, koju zaradite, uložite na siguran način, da Vam ne leži bez koristi i mrtav: u štedionici, u solidan posao i dobro poduzeće. Novac ne smije ležati kod Vas kao mrtav kapital, ali isto tako ne ulažite svoj krvavo zaradieni i zaštedjeni novac u špekulativne svrhe iz LUDNE ŽELJE, DA NA TAK NAČIN I PREKO NOGI POSTANETE BOGATAŠIMA. Ta Vam se želja može KRAVO OSVETITI.

6. Načinite naert po kome ćete živjeti i koliko novca morate i možete izdati za razne svrhe u stanovitom razmaku vremena. Rugat će Vam se mnogi radi toga, ali Vi se nećete nikada radi toga pokajati, što ste se u pravo vrijeme umieli protegnuti samo omlolko, koliko Vam je bio dugaćak pokrivač i što niste živili preko svojih stla.

7. Ako Vam životne prilike budu i nainovoljne, nemoite nikada zaboraviti na to, da budućnost Vaša i svi uspjesi i nesuspjesi u životu stoje do Vaše marljivosti. Marljiv čovjek može u životu doći u teške situacije, možda mora poniti i kolju i svuviše goruku čašu, ali — a to je glavno — ne može i neće pro-nasti. On će pod teškim teretom života nadati, možda padati i žest, ali će onet nestati i nikada neće potpuno nasti!

8. Ne prolazite kroz život, a naročito ne kroz svoi svakidašnji posao zatvorenih očiju. Uvijek vezite na ono, što je u svakom Vašem i tuđiem poslu korisno i važno, dobro to zapamtite i iskoristite u budućnosti. Znaite, da je iskustvo u poslovanju važnije i vrijednije često puta od gotovog novca.

9. Gledajte ako Vam je ikako moguće, da sve što uzimate, uzimate za gotov novac. Ne posuđujte ništa, ne uzimate ništa na verosiju i ne zadužite se. Iako se to zadužiti, ali je teško dug vratiti, i dobro veli narod, da je dug kao zao drug. Radiše se mali i na čas stisniti i ocranjiti te svoje želje nego da staniate rad teretom dugova cijeli svoj život.

10. Čim prvi puta uzimate makar to bila i najmanja svota, ulažite je u sigurni novčanik za-vođi i od tada česa kroz stanoviti razmak vremena uvijek vrtite svoje svote, za koliko sam podnosio svoj položaj? Ako predlaže godina, a Vam se plaćak s Vaše strane radi Vaše krivice nije množio, znajte, da

je ta godina za Vas uludo izgubljen. Kad znate, da je svaki sat vremena zlata vrijedan, pomislite, kolika je izgubljenost vrijednost u cijeljoj utaman prošloj godini.

Živite po ovim savjetima i nećete se pokajati, jer ćete postati svojim i samostalnim muževima, ponosnim i neovisnim, koji neće htjeti i neće morati da radi novca nose na pazar svoj obraz i svoja uvjerenja.

Takvu novu generaciju želimo čeka domovina, a elitna četa njezina bit će i moraju biti hrvatski radiše. Radišini pitomeci. Uredništvo "H. Radiše"

ČEKANJE — NAŠA NARODNA MANA

(Iz "Hrvatskog Radiše")

Čekanje je kod nas poslovično, to je narodna "vrlina" i spada već u tradiciju; mi "čekamo" strpljivo sve dok nas to užasno i suviše čekanje sasma ne uguši i onemogućiti. Vrijeme izvire iz prošlosti i utiče kroz sadašnjost slijeva se u budućnost. Vrijeme skoro da i nema sadašnjosti. Pojam sadašnjosti je pojam rada. Na svakom koraku samo dosadno, nepotrebno i besmisleno čekanje. Samo čekanje i čekanje do beskonačnosti. Mi većinom samo osjećemo dosadu čekanja, a zaboravljamo, da je to veoma opasno i da šteti ne samo interesu pojedinca, već interese zajednice. Kudagod se krenete vidite i osjećate elementarnu moć tog nesnosnog jalovog i nametljivog čekanja. Pacijenat čeka na ljekara, muž na ženu, sluga na gospodara, pomoćnik na poslodavca, učenik na učitelja, vjernik na svećenika, prijatelj na prijatelja, — a i obratno! — svi čekaju jedan na drugoga i sve je u vezi; jer jedno zakašnjenje izazivlje drugo, i tako nas tai nevidljivi lama čekanja sve više steže i davi.

Kad bi se moglo statistički utvrditi, koliko se kod nas vremena badvava utroši i zatim izražuma, kako se je to u ludo, u ništa utrošeno vrijeme moglo iskoristiti i pretvoriti u duhovno i materijalne vrijednosti, dobili bismo neverovatno velike milijunske brojke i neočekivane rezultate. Mi bismo se pred tim brojkama i rezultatima zaprepastili i izbezumili.

Ne samo da se kod nas vrijeme ne cijeni samo zbog toga, što nismo sviješni njegove vrijednosti, već i sam način našeg života nije za to prikladan. Taj način pogoduje rasipanju vremena. Umjesto da u predviđeno i u granicama mogućnosti odvršeno vrijeme svršimo stanoviti posao i da mu se s ljubavlju i s voljom posvetimo, im taj posao radimo preko volje. Rečimo da smo za dovršenje nekog posla upotriebili 5 sati i ako su sasma dovoljna bila 3 sata, pa je onda razumljivo, da nastaju poremećenja i nezadovoljstvo, jer vrijeme namijeneno drugoj svrsi mora se utrošiti za nedovršeni ili slabo izvedeni posao. Ista se stvar događa kad neki posao prebrzo svršimo i zbog te nase nepotrebne brzine sama izradba strada. Onda se mora novo i rad uzeti slabo izveden ili nedovršeni posao i dvostruko više utrošiti truda, nego što bi bilo potrebno, da se je radilo ispravno vodeći računa o vremenu, u jednom i u drugom slučaju gubi se stečeno povjerenje i dobar glas društva.

Rad treba strogo lučiti od zabave i odmora. Kad se radi treba na sve zaboraviti i predano se posvetiti poslu, kojega smo se prihvatili. Odmor je kud i kamo prijatniji i zaslužniji nakon uspješno obavljenog posla i zbiliskog umora, negoli nakon polovično izvedenog posla. Sa istom predanošću s kojom se posvećujemo poslu, treba da se posvetimo i zabavi. Umjerena, osviještena i pristoina zabava nije nikada gubitak vremena, ako smo je stvarno zaslužili. Ovakva je zabava pribiranje novih snaga za rad koji nas neminovno čeka.

Ne notcienjimo, a niti ne precegnjimo ništa u životu. Sve stvari postavimo na pravo i određeno mjesto, i onda ćemo se lakše u životu snaći. U bućei svakidašnosti ne ćemo izgubiti glavu, kad znamo što hoćemo i kad za naša htijenja rasnolazemo sa dovoljnim sredstvima i snagama. Obavljamo li sve s ljubavlju i sve zrelo promislivši, onda nam neće biti ništa teško, a ni nemoćno. Rasnolazimo vrijeme mudro i pametno. Neka nas ne baca talas vremena od mila do nedraga i suprotstavimo se uvijek onima, koji nas smetaju u radu, u dizanju i sticanju. Neka vrijeme postane naš najbolji saradnik i prijatelj.

Osobito manja naša mjesta u provinciji stradaju zbog pote-njivanja vremena. Tamo je sve u znaku nekog neodređenog i zaravnog čekanja. Ništa se ne može obaviti, a da se svijesno i namjerno izvjesni dio vremena ne žrtvuje čekanju. Jedan obični primjer najbolje će nam poka-

zati do kojih granica ide to ubitačno i nezdravo čekanje. U manjim mjestima, varošicama i selima zbog netačnosti stradaju sve društvene priredbe, sastanci, predavanja, skupštine i dogovori. Ako se zakaže neka društvena zabava u 8 sati na večer, rijetko će započeti prije 10 sati. Dva sata se utroši na besmisleno čekanje, koje ponizuje i priredjivače i uzvanike. Najprije treba, da se okupe svi ugledni građani. Ako i jedno od tih poštovanih i uglednih lica fali, zabava ne može i ne smije početi. Nitko se ne buni protiv toga, što je u ludo utrošeno i u bezdan propalo dvosatno vrijeme. Sakupljeni misle i onako bi ga proveli u krevetu ili za stolom u čavrljanju i pričanju. Zaboravlja se, da taj gubitak dvosatnog vremena nije tako neudržan. Ako je zabava započela dva sata kasnije znači, da se i za dva sata i produžuje. Ljudi moraju dulje bditi i umorniji su i izmureniji i za sutrašnji dan njihova je radna sposobnost osjetljivo smanjena. Jasno je, da dovoljno neodmoreni i neispavani radnici nemogu obavljati svoj posao kao ispravni i odmorni. Mnogo se manje i lošije posla izvede zbog u ništa izgubljen dva sata. Eto i ondje, gdje izoleđa da gubitak vremena ostaje bez posljedica, — poleda li se malo dublje — može se lako ustanoviti, da to nije tako.

Mi moramo cijenu vremena visoko cijeniti. Nažalost vrijeme na našoj radnoj i privrednoj burzi ne kotira. Treba, da dignemo vrijednost vremena na prvo mjesto među sve vrijednosti svoga vrsti.

Našim ljudima, neiskustvenim i valuta je vrijeme. Svaki je od nas, svaki pojedinac, pozvan i dužan, da pozove na red i na odgovornost onoga, tko otmilje, rasiplje i amolovežava vrijeme. Nije samo kradja kad se ukrade novac ili neki drugi predmet, već je najopasnija kradja kada se sebi i drugima krade vrijeme. Placćenje i zadovoljstvo bi bilo kad i kamo vođa, kad nebi bilo tih neposobnih kradljivaca vremena.

I zato se naviknimo, da našim vrijeme, i da sa iskorišćimo za svoje i društveno dobro. Podučimo novo naboljenje, da o razumom iskoristićivanju vremena zavisi naša narodna svdžina i bolja budućnost. Učinimo sve što je u našoj mogućnosti, da svričemo dalje rasnoinne vremena. Dajmo mu vrijednost, koju je već davno kot društvo naroda izvojevalo i nastojalo. Neka na prvom mjestu bude vrijeme na našoj radnoj i privrednoj burzi.

Ante Cvitković

—

"HRVATSKA RADIŠA"

Glas iz Dalmacije

Na glavnoj skupštini Hrvatskog Radiše, koja je održana dne 27. travnja o. g. u Zagrebu pročitao je gosp. Mate Prgin, tajnik Javne Dobrotvornosti u Šibeniku ovo pismo, koje najbolje govori o blagotvornom radu Hrvatskog Radiše za našu siromašnu djecu, a napose za onu iz Dalmacije:

Slavni odbore! Plemeniti i prosvjetno kulturni rad Hrv. Radiše uzrok je, da prisustvujem današnjoj glavnoj skupštini ovog uzvišenog društva, kojemu u ime ustanove koju zastupam kao u ime sotine i stotine siromašnih otaea i majki i njihove siromašne djece iz Dalmacije najsrdačnije zahvaljujemo na iskazanom skrb i dobrom uzgoju naše djece, koja kroz godine sve više i više dolaze pod okrilje moćne organizacije Hrv. Radiše, da od njih jednom postanu čestiti ljudi privrednici i dobri rodoljubi.

Osobitu vječnu uspomenu i blagodarnost dugujemo blagopremislunol Dr. Luki Senjaku, koji je za siromašnu i bijednu Dalmaciju imao puno razumije-vanja i radi toga neka mu je vječna slava! kao i čast ostalim našim plemenitim i zaslužnim radnicima i suradnicima, koji su svojim nastojanjem oživotvorili i podigli ovu uzvišenu ustanovu do današnje zamjerne visine i velikog uspjeha u svim plemenitim linijama na kojima Hrv. Radiša blagotvorno djeluje.

Takodjer osobitu zahvalnost dugujemo našoj miloj braći u Americi, koji štedeći od svog grla šalju doprinose za izgradnju interneta, tog svetog hrama, u kojem će naša djeca najči prosvjete i napretka tako da će moći, kad postanu zreli ljudi zauzeti važna mjesta u našem obrtničkom, industrijalnom, poljodjel'skom i trgovačkom životu, a to će imati mesumljivo svoj veliki odraz i duboke kulturne i ekonomske posljedice u životu našeg naroda i mile nam domovine.

Koliko god pažnju posvećujemo oživotvorenju u interneta ovj-dje u Zagrebu, i po pokrajinama naše domovine, toliko je važno i izašljanje naša djece u napredno inozemstvo, da nauče svjetske jezike i napredan rad. Mnogi naš čovjek nepismen i neškolanvan bježi iz domovine u

POŠTANSKA ŠTEDIONICA Kraljevine Jugoslavije prima uloge na štednju sa 6 % kamate ZA ULOGE JAMČI DRŽAVA to the order of the Post Office Savings Bank, Belgrade. Da ne bi ček možda putem zapao u nepozvane ruke, tražite u banci da ga prevuku dvema kosim crtama. To se engleski kaže: crossed check. Zabilježite kod sebe broj čeka i ime banke, koja ga plaća, pa onda ček pošaljite u preporučenom pismu na ovu adresu: Poštanska Štedionica, Beograd, Jugoslavija, Europa. Tražite besplatne upute! (24-42)

FRANCUSKO - SRPSKA BANKA PARIS, BEOGRAD, LONDON, SKOPLJE, BITOLJ, NIŠ, KOS. MITROVICA, SOLUN. Osnovana 1910 god. Osnivači i najveći akcionari su: BANQUE OTTOMANE — BANQUE DE PARIS ET DES PAYS - BAS i SOCIETE FINANCIERE D'ORIENT čiji kapitali i rezerve iznose više od 4.000.000.000 dinara. AKO ŽELITE DA STE SIGURNI ZA SVOJ NOVAC I DA VAM ON DOŃOSI SIGURNIH 6 1/2 o/o (šest i po od sto) GODIŠNJE VI GA ULOŽITE U NAŠU BANKU Ko želi veći interes na uloženi novac, neka se za uslove obrati pismom na nas, pa ćemo mu odmah javiti uslove. Imajte na umu američku poslovicu "SAFETY FIRST" pa s toga pazite kome poveravate svoj teško zaradjeni novac. Kod nas ste sigurni a imate i dobru kamatu (interes). Imamo i sada veliki broj ulagača iz Južne i Severne Amerike i Kanade. ULOŽENI NOVAC ISPLAĆUJEMO ODMAH I BEZ OTKAZA SAMO MORA DA NAM SE POŠALJE KNJIŽICA. Dinar je stabilan, te nema bojazni za gubitak. Novac možete slati u čekovima ili pismenom doznakom u Dolarima ili Dinarima, te ga kao Vaš ulog upisujemo na Vaše ime u Dinarima, ili novac u starom kraju Vašim obiteljima isplaćujemo. Najbolje da pošiljku novca Vašoj rodbini ili na ulog vršite preko BANQUE FRANCAISE ET ITALIENNE POUR L'AMERIQUE DU SUD ANGLO-SOUTH AMERICAN BANK LTD. i ERNESTO TORNQUIST & CO. LTD. koje stoje s nama u neposrednoj vezi i koje će Vas najbolje poslužiti. Pišite na svom maternjem jeziku. Naš je naslov FRANCUSKO - SRPSKA BANKA BELGRADO (YUGOSLAVIA) — EUROPA (44-50)

tuđi svijet da tamo zaradi te movini. U tome će nam mnogo dozvolite mi još jednom da Vas prehrani sebe i svoje, jer nezna pomoći izašljanje djece međuju sve skupa u ime Javne Dobrotvornosti, Šibenske, kao i svih vlastitog kući. Radi toga je važ-rad da upoznaju uzore solidnosti onih, koji Hrvatskom Radišu du-no, da društvo nastoji marljivo i radinosti, da se tako naš pod-guju blagotvornost pozdravim i talentiranu djeuu što više slati mladak izobrazu u svemu potre-preduje na sreću i korist naroda i u to ime Vam klićem — živje-

SLOVENSKA NASELBINA (Nadalj. s 4. strani)

ljeno poljedelstvo ondodne naselbine. Nasprotno pa ne zadene naselbine suša poleti, ker takrat še preostaja vode za zalivanje in ne trpi od kobilice, ki napravijo od časa do časa po nekaterih drugih provincijah več škode,

kot katerakoli druga nadloga. Pravijo da je v južnem delu mendaške provincije podnebje kobilicam že prehladno, potem pa sem tudi slišal, da živi v teh krajih neke vrste mušica, ki odloga svojo zalogo kobilicam pod oklep za vratom, vsled česar kobilice poginejo. (Nadalj. sledi)

Janez Trdina

GORENJSKI OČANEC PESNIK DOLENJSKE Značaj in original

Ljubljansko "Jutro" od 29. maja posvetilo je prijatelju slovenskega kmetijskega ljudstva za stolletnico sledeči članek:

Danes pred sto leti se je rodil v Mengšu pod Kamnikom eden najoriginalnejših slovenskih pisateljev in eden najbolj moštih značajev. Janez Trdina.

"Rodil sem se 29. maja 1830. l. v Mengšu na Gorenjskem," tako opisuje svoje življenje v "Avtobiografskih pismih" (Ljubljanski Zvon 1905 in 1906) Janez Trdina. V domači vasi sem ostal do 10. leta. Bil sem jako razposajen, dečke smrdelo mi je vsako delo, tem rajši sem pohajkoval, se pretepaj, pse dražil, klatil sadje, lovil ptice, lazil po hosti, poleti se kopal, pozimi drsal in se kepal. Blagi materi sem delal dosti žalosti in skrbi. Imel pa sem to dobro svojstvo, da sem hodil rad v šolo in se prav dobro učil.

Socialno življenje tista leta na kmetih ni bilo prijazno. Vaščani so se delili na dva sovražna si tabora. V enem so bili graščaki, njih družina in podrepani njihovi, v drugem pa velika večina kmetov, grajskih podložnikov, ki so morali tlako delati, dajati desetino in še druge davčine. Ni mogoče popisati strašnega sovrašstva, ki so ga kazali Mengšani ob vsaki priliki proti gospodi. Gospodo so preklinjali naši kmetje pri pijači, pri jedi, pri delu in brez dela, že zgodaj zjutraj in ko so se spat spravljali, preklinjali so jo celo, ko so prišli od izpovedi in obhajila. Ni čudo, da sem se nazvel tega tudi jaz. Kadar so se Mengšani srdili na gospodo, so se često spominjali blagodatne francoske vlade.

Tako so otroku Janezu Trdini minevala otroška leta, v katerih je bil, kakor sam poudarja, "cel demokrat". L. 1840. je odšel v Ljubljano, v šolo. Čital je sv. pismo in življenje svetnikov in se uveril, da se ne bo zvečal, ako ne bo živel tako, kakor so živeli božji ugodniki. Jel jih je

posnemati, postal je celo pietist. To stanje e trajalo štiri leta, od prve do pete šole, ko so ga začeli obhajati dvomi in sumnje. Tedaj se je tudi zaljubil in sicer v menški cerkvi. Cilj njegove ljubezni je bila neka Rado-slava, ki je bila znatno mlajša od njega in katero si je bil izvolil za nevesto, ki pa je šla pozneje v samostan in s katero sta se srečala zadnjič kot starec brez sentimentalnih spominov.

Končavši ljubljanske šole je odinil Trdina na Dunaj, kjer je živel za tiste čase prav dobro. Prinesel je v tedanjo cesarsko prestolnico z doma 80 goldinarjev gotovine, pa je še dobil inštrukcije, ki mu je nesla 10 goldinarjev mesečno in prav toliko je prejemal za pomožno delo v pisarni rojaka dr. Dolenc. Z Morda so vzbudili sum baš ti nenjmi pa sta se zaradi Trdinove netočnosti razšla. Nato ga je zaposil Miklošič pri slovenskem slovarju. Vpisoval je vanj besede, ki so mu bile znane, a jih ni bilo v besednjakih. Prevajal je na slovensko tudi nemške knjige. Kadar so bili prevajalec posebno marljivi, so zaslužili dnevno po 3 do 5 goldinarjev.

L. 1853. je dobil Trdina službo suplenta na varaždinski gimnaziji, dve leti pozneje so ga imenovali za profesorja na Reki. Predaval je zgodovino. V tistem času je gospodaril na Hrvaškem zloglasni Bach. Vlada ga je potom svojih zaupnikov skušala pridobiti zase, kar pa je Trdina odklonil z motivacijo, da se je izučil "za profesorja, ne pa za policijskega uradnika". Tako je sam pospešil preiskavo, ki je imela koncem koncev za posledico Trdinovo odpoved avstrijski državi službi.

V Novem mestu na Dolenjskem se je šele začelo pravo Trdinovo življenje. Sam pravi o tem: "Prišel sem na Dolenjsko z namenom, da študiram v tej glavni in najčvrstejši koroški slovenski stva našo narodnost in značaj — sploh vsa svojstva našega plemena. Pazljivo sem vleknel na ušesa pogovore gostov, ki so me brse seznanili z nazori, nadlogami in željami dolenskih kmetov. Vnele so se pri vinu pogostoma

hrupne veselice s petjem, brenkanjem in plesom, ne le ob nedeljah, ampak tudi ob delavnih. Slišal sem brez broja pesmi, najbolj pa sem se čudil dolenskim starem, ki so prepevali vselega srea fantovske pesmi, plešali zdržema po pol ure in pravili vsakovrstne, včasih prav debele šale, popolnoma pozabivši svojih sedemdeset let. Iz ust pivcev in pivk pa sem čul na veliko veselje svoje tudi mnogo lepih, slovenskih besed, katere so Gorenjci že zdavnaj pozabili."

V Novem mestu se torej Trdina ni čutil osamljenega: kadar ga je bila volja, je vzel v roko popotni les in jo mahnil širom dežele. Najrajši je zahajal v graščino na Tolstem vrhu, kjer je imel v ondnotnem graščaku Rudežu dobrega prijatelja, ki mu ga je v poznejših letih življenja nadomestil notar, Hudovernik.

Živel je zadovoljno življenje in se rad spominjal svojih preteklih dni, tudi tistih, ko je bil v Opatiji še edini gost. Pozabil pa ni tudi doživljaja, ki ga je otel pozabe v svojih "Avtobiografskih pismih": "Ko sem se vozil nekoč po železnici iz Zagreba v Sisek, so vprli vsi potniki oči vame in si šepetali nekaj na ušesa. Ker je bil že jesenski čas, sem imel na sebi debelo zimsko surko z velikanskimi gumbi. Morda so vzbudili sum baš ti nenavadni gumbi, da so mislili: Bog zna, ali ni ta človek Udmanica?" Takšni doživljaji so se Trdini pripetili pač zategadelj, ker je bil nad vse originalen človek.

V Novem mestu je pisal upokojeni profesor svoje legende in novele, ki jih je priobčeval "Ljubljanski Zvon" in ki jih je zbrane izdal v ponatisu J. Schwentner. Dolenjska je bila Trdinov svet. "Bolj nego vse druge dolenskejše življenje od tega? Mož Trdinovega kova bi lahko napisal narodnega, občevljavnega svetovaleca za vse prilike v življenju slovenskega človeka; in tisti, ki bi se držal njegovih načel, ne bi nikoli podlegel. On, ki nam je dal v svojem spisu "Arov in Zman" (Slov. Becla 1850) najboljšo povest do Levstikovega "Martina Krpana", je ostal zdrav do zadnjega diha, ni se ga prijel Stritarjevo svetobolje niti formalistični idealizem. Trdina je bil romantičen realist, njegova knjiga pa je bila njegovo življenje. Bilo bi dobro in prav, ko bi tudi nam postala njegova knjiga — življenje.

M. Zoščenko: VZTRAJNOST VODI DO USPEHA Nedavno je iznašel moj splošni sodrug Fedor Aleksejevič Kuljkov sredstvo zoper birokratizem. Ta človek je prava državniška glava! Sredstvo pa je tako uspešno in obenem tako cemeneno, da bi ga bilo treba patentirati v inozemstvu, toda na svojo veliko žalost Fedor Aleksejevič Kuljkov trenutno ne more v inozemstvo — kajti moj srčni prijatelj mora zaradi svojega poskusa sedeti. Resnično, nihče ne more biti prerok v

gatin z idejami napredujočega časa: z rodoljubjem, svobodoljubjem, slovenstvom, slavjantstvom, s hrepenenjem po prosveti in vseh onih zakladih, ki pospešujejo človeško blaginjo."

Zato je ostal Trdina v mislih mlad do konca. Sam pravi: "Živel sem vedno povse lahko ob svoji neznatni pokojnini zato, ker imam jako malo potreb. Moje srce je dobivalo neprenehoma priliko, da se veseli. Skoro vsak dan sem zvedel za kak nov napredek, če ne slovenskega, pa vsaj drugih slavjanskih narodov, posebno Rusov, Čehov in Bolgarov. Za pogravitni vzrok moje zadovoljnosti in sreče smatram to, da sem si ohranil vse ideale svoje mladosti.

Priroda me oduševljuje s svojim krasom in bogastvom še danes ravno tako kakor pred petdesetimi leti. Navdušenje za politični in vsak drugi napredek, za demokratična načela, za humanizem, posebno za slovenstvo in slavjinstvo mi gori v prsih z isto silo kakor pred 50. leti. Pohvaliti se morem celo z redko srečo, da mi še ni ugasnila niti nebeška iskra prve ljubezni. Dražestno glavico moje Radoslave obkrožuje še zmerom isti rajski denarna sredstva in čas.

Pred 50. leti. Pred smrtjo se torej ne bom vprašal: čemu sem živel?" Ali si je mogoče misliti bogatejše življenje od tega? Mož Trdinovega kova bi lahko napisal narodnega, občevljavnega svetovaleca za vse prilike v življenju slovenskega človeka; in tisti, ki bi se držal njegovih načel, ne bi nikoli podlegel. On, ki nam je dal v svojem spisu "Arov in Zman" (Slov. Becla 1850) najboljšo povest do Levstikovega "Martina Krpana", je ostal zdrav do zadnjega diha, ni se ga prijel Stritarjevo svetobolje niti formalistični idealizem. Trdina je bil romantičen realist, njegova knjiga pa je bila njegovo življenje. Bilo bi dobro in prav, ko bi tudi nam postala njegova knjiga — življenje.

svoji domovini. Sredstvo, ki ga je bil Kuljkov na bistroumen način iznašel zoper birokratizem, je bilo tele vrste: Kuljkov je zelo rad zahajal v neki vsega spoštovanja vreden urad. Imel je tam svojo zadevo. Tako je hodil tja, mislim en mesec, mogoče tudi dva. Vsak dan. In sicer brezuspešno, to se pravi, birokrati so se delali, ko da ga vobče ne vidijo. Bilo je strašno. Njegovih aktov niso posikalj njegove zadeve niso rešili. Pošiljali so ga le po raznim nadstropjih. Odpravljali so ga, češ da naj pride jutri.

Naravno, tudi njihova služba ni lepa. K njim, birokratom, prihajajo dnevno stotine ljudi in vsak ima kako neumno vprašanje. Človek postane seveda grob, že iz čiste nervoznosti. Kuljkov se nikakor ni mogel ozirati na to intimno psihologijo birokratov. Sicer pa se je bil že naveličal čakanja. Takole je mislil: "Če danes ne uredim svoje stvari, potem bo zares hudo. Potem se bo vlekla zadeva še en mesec. Privoščil si bom kratkomočno kateregakoli izmed obojba v tem prekletem uradu in mu dal zausnico. Morda se bodo potem dobrohotno spomnili name. Na vsak način moja zadeva mora priti v tek."

Fedor Kuljkov je šel torej v urad in sicer v prizemlje — za vsak slučaj, si je mislil, če me že vržejo skozi okno, bi se pač nerad preveč poškodoval. V prizemlju je šel od sobe do sobe. In nenadno je zazrl razburljiv prizor. Na lepem stolu je sedel birokrat srednjih let. S čistim ovratnikom, ovratnico in zapetnicami. Sedel je absolutno brez dela. Še več, sedel je udobno nalonjen na stol, premikal ustnice, požvižgaval, prekrizal noge in jih uckal. To je spravilo Fedorja Kuljkova povsem ob pamet. "Kako", si je mislil, "tu je javno poslopje, s sten gledajo slike naših velikih državnikov, knjige — ne, to ne gre, to je kratko malo žaljivo!"

Fedor Kuljkov si je natančneje ogledal birokrata. In ko je bil slednji ves divji, je pristopil k možu in mu prisolil zausnico. Z vso silo seveda. Birokrat — drugega ni mogel storiti — je padel s stola. Seveda je tudi prenehaj uckati nogo. Zato je pa pričel rjoveti. Z vseh strani so prihitali birokrati, prišli Kuljkova, da ne bi ušel. Mož z zausnico pa je rekel: "Prišel sem v važni za devet in sedem tu že od ranega jutra. Toda če mi dajete zausnico na tešče, potem nočem imeti opravka z državnimi uradi." Fedor Kuljkov se je zelo čudil. "V resnici, sodrugi", je rekel, "nisem vedel, da ta človek ni uradnik, ampak prosilec. Mislil sem, tu sedi kak preklet bi-

M. Zoščenko: VZTRAJNOST VODI DO USPEHA

Nedavno je iznašel moj splošni sodrug Fedor Aleksejevič Kuljkov sredstvo zoper birokratizem. Ta človek je prava državniška glava! Sredstvo pa je tako uspešno in obenem tako cemeneno, da bi ga bilo treba patentirati v inozemstvu, toda na svojo veliko žalost Fedor Aleksejevič Kuljkov trenutno ne more v inozemstvo — kajti moj srčni prijatelj mora zaradi svojega poskusa sedeti. Resnično, nihče ne more biti prerok v

gatin z idejami napredujočega časa: z rodoljubjem, svobodoljubjem, slovenstvom, slavjantstvom, s hrepenenjem po prosveti in vseh onih zakladih, ki pospešujejo človeško blaginjo."

Zato je ostal Trdina v mislih mlad do konca. Sam pravi: "Živel sem vedno povse lahko ob svoji neznatni pokojnini zato, ker imam jako malo potreb. Moje srce je dobivalo neprenehoma priliko, da se veseli. Skoro vsak dan sem zvedel za kak nov napredek, če ne slovenskega, pa vsaj drugih slavjanskih narodov, posebno Rusov, Čehov in Bolgarov. Za pogravitni vzrok moje zadovoljnosti in sreče smatram to, da sem si ohranil vse ideale svoje mladosti.

Priroda me oduševljuje s svojim krasom in bogastvom še danes ravno tako kakor pred petdesetimi leti. Navdušenje za politični in vsak drugi napredek, za demokratična načela, za humanizem, posebno za slovenstvo in slavjinstvo mi gori v prsih z isto silo kakor pred 50. leti. Pohvaliti se morem celo z redko srečo, da mi še ni ugasnila niti nebeška iskra prve ljubezni. Dražestno glavico moje Radoslave obkrožuje še zmerom isti rajski denarna sredstva in čas.

Pred 50. leti. Pred smrtjo se torej ne bom vprašal: čemu sem živel?" Ali si je mogoče misliti bogatejše življenje od tega? Mož Trdinovega kova bi lahko napisal narodnega, občevljavnega svetovaleca za vse prilike v življenju slovenskega človeka; in tisti, ki bi se držal njegovih načel, ne bi nikoli podlegel. On, ki nam je dal v svojem spisu "Arov in Zman" (Slov. Becla 1850) najboljšo povest do Levstikovega "Martina Krpana", je ostal zdrav do zadnjega diha, ni se ga prijel Stritarjevo svetobolje niti formalistični idealizem. Trdina je bil romantičen realist, njegova knjiga pa je bila njegovo življenje. Bilo bi dobro in prav, ko bi tudi nam postala njegova knjiga — življenje.

svoji domovini. Sredstvo, ki ga je bil Kuljkov na bistroumen način iznašel zoper birokratizem, je bilo tele vrste: Kuljkov je zelo rad zahajal v neki vsega spoštovanja vreden urad. Imel je tam svojo zadevo. Tako je hodil tja, mislim en mesec, mogoče tudi dva. Vsak dan. In sicer brezuspešno, to se pravi, birokrati so se delali, ko da ga vobče ne vidijo. Bilo je strašno. Njegovih aktov niso posikalj njegove zadeve niso rešili. Pošiljali so ga le po raznim nadstropjih. Odpravljali so ga, češ da naj pride jutri.

Naravno, tudi njihova služba ni lepa. K njim, birokratom, prihajajo dnevno stotine ljudi in vsak ima kako neumno vprašanje. Človek postane seveda grob, že iz čiste nervoznosti. Kuljkov se nikakor ni mogel ozirati na to intimno psihologijo birokratov. Sicer pa se je bil že naveličal čakanja. Takole je mislil: "Če danes ne uredim svoje stvari, potem bo zares hudo. Potem se bo vlekla zadeva še en mesec. Privoščil si bom kratkomočno kateregakoli izmed obojba v tem prekletem uradu in mu dal zausnico. Morda se bodo potem dobrohotno spomnili name. Na vsak način moja zadeva mora priti v tek."

Fedor Kuljkov je šel torej v urad in sicer v prizemlje — za vsak slučaj, si je mislil, če me že vržejo skozi okno, bi se pač nerad preveč poškodoval. V prizemlju je šel od sobe do sobe. In nenadno je zazrl razburljiv prizor. Na lepem stolu je sedel birokrat srednjih let. S čistim ovratnikom, ovratnico in zapetnicami. Sedel je absolutno brez dela. Še več, sedel je udobno nalonjen na stol, premikal ustnice, požvižgaval, prekrizal noge in jih uckal. To je spravilo Fedorja Kuljkova povsem ob pamet. "Kako", si je mislil, "tu je javno poslopje, s sten gledajo slike naših velikih državnikov, knjige — ne, to ne gre, to je kratko malo žaljivo!"

svoji domovini. Sredstvo, ki ga je bil Kuljkov na bistroumen način iznašel zoper birokratizem, je bilo tele vrste: Kuljkov je zelo rad zahajal v neki vsega spoštovanja vreden urad. Imel je tam svojo zadevo. Tako je hodil tja, mislim en mesec, mogoče tudi dva. Vsak dan. In sicer brezuspešno, to se pravi, birokrati so se delali, ko da ga vobče ne vidijo. Bilo je strašno. Njegovih aktov niso posikalj njegove zadeve niso rešili. Pošiljali so ga le po raznim nadstropjih. Odpravljali so ga, češ da naj pride jutri.

Naravno, tudi njihova služba ni lepa. K njim, birokratom, prihajajo dnevno stotine ljudi in vsak ima kako neumno vprašanje. Človek postane seveda grob, že iz čiste nervoznosti. Kuljkov se nikakor ni mogel ozirati na to intimno psihologijo birokratov. Sicer pa se je bil že naveličal čakanja. Takole je mislil: "Če danes ne uredim svoje stvari, potem bo zares hudo. Potem se bo vlekla zadeva še en mesec. Privoščil si bom kratkomočno kateregakoli izmed obojba v tem prekletem uradu in mu dal zausnico. Morda se bodo potem dobrohotno spomnili name. Na vsak način moja zadeva mora priti v tek."

Fedor Kuljkov je šel torej v urad in sicer v prizemlje — za vsak slučaj, si je mislil, če me že vržejo skozi okno, bi se pač nerad preveč poškodoval. V prizemlju je šel od sobe do sobe. In nenadno je zazrl razburljiv prizor. Na lepem stolu je sedel birokrat srednjih let. S čistim ovratnikom, ovratnico in zapetnicami. Sedel je absolutno brez dela. Še več, sedel je udobno nalonjen na stol, premikal ustnice, požvižgaval, prekrizal noge in jih uckal. To je spravilo Fedorja Kuljkova povsem ob pamet. "Kako", si je mislil, "tu je javno poslopje, s sten gledajo slike naših velikih državnikov, knjige — ne, to ne gre, to je kratko malo žaljivo!"

Fedor Kuljkov si je natančneje ogledal birokrata. In ko je bil slednji ves divji, je pristopil k možu in mu prisolil zausnico. Z vso silo seveda. Birokrat — drugega ni mogel storiti — je padel s stola. Seveda je tudi prenehaj uckati nogo. Zato je pa pričel rjoveti. Z vseh strani so prihitali birokrati, prišli Kuljkova, da ne bi ušel. Mož z zausnico pa je rekel: "Prišel sem v važni za devet in sedem tu že od ranega jutra. Toda če mi dajete zausnico na tešče, potem nočem imeti opravka z državnimi uradi." Fedor Kuljkov se je zelo čudil. "V resnici, sodrugi", je rekel, "nisem vedel, da ta človek ni uradnik, ampak prosilec. Mislil sem, tu sedi kak preklet bi-

svoji domovini. Sredstvo, ki ga je bil Kuljkov na bistroumen način iznašel zoper birokratizem, je bilo tele vrste: Kuljkov je zelo rad zahajal v neki vsega spoštovanja vreden urad. Imel je tam svojo zadevo. Tako je hodil tja, mislim en mesec, mogoče tudi dva. Vsak dan. In sicer brezuspešno, to se pravi, birokrati so se delali, ko da ga vobče ne vidijo. Bilo je strašno. Njegovih aktov niso posikalj njegove zadeve niso rešili. Pošiljali so ga le po raznim nadstropjih. Odpravljali so ga, češ da naj pride jutri.

Naravno, tudi njihova služba ni lepa. K njim, birokratom, prihajajo dnevno stotine ljudi in vsak ima kako neumno vprašanje. Človek postane seveda grob, že iz čiste nervoznosti. Kuljkov se nikakor ni mogel ozirati na to intimno psihologijo birokratov. Sicer pa se je bil že naveličal čakanja. Takole je mislil: "Če danes ne uredim svoje stvari, potem bo zares hudo. Potem se bo vlekla zadeva še en mesec. Privoščil si bom kratkomočno kateregakoli izmed obojba v tem prekletem uradu in mu dal zausnico. Morda se bodo potem dobrohotno spomnili name. Na vsak način moja zadeva mora priti v tek."

Fedor Kuljkov je šel torej v urad in sicer v prizemlje — za vsak slučaj, si je mislil, če me že vržejo skozi okno, bi se pač nerad preveč poškodoval. V prizemlju je šel od sobe do sobe. In nenadno je zazrl razburljiv prizor. Na lepem stolu je sedel birokrat srednjih let. S čistim ovratnikom, ovratnico in zapetnicami. Sedel je absolutno brez dela. Še več, sedel je udobno nalonjen na stol, premikal ustnice, požvižgaval, prekrizal noge in jih uckal. To je spravilo Fedorja Kuljkova povsem ob pamet. "Kako", si je mislil, "tu je javno poslopje, s sten gledajo slike naših velikih državnikov, knjige — ne, to ne gre, to je kratko malo žaljivo!"

Fedor Kuljkov si je natančneje ogledal birokrata. In ko je bil slednji ves divji, je pristopil k možu in mu prisolil zausnico. Z vso silo seveda. Birokrat — drugega ni mogel storiti — je padel s stola. Seveda je tudi prenehaj uckati nogo. Zato je pa pričel rjoveti. Z vseh strani so prihitali birokrati, prišli Kuljkova, da ne bi ušel. Mož z zausnico pa je rekel: "Prišel sem v važni za devet in sedem tu že od ranega jutra. Toda če mi dajete zausnico na tešče, potem nočem imeti opravka z državnimi uradi." Fedor Kuljkov se je zelo čudil. "V resnici, sodrugi", je rekel, "nisem vedel, da ta človek ni uradnik, ampak prosilec. Mislil sem, tu sedi kak preklet bi-

svoji domovini. Sredstvo, ki ga je bil Kuljkov na bistroumen način iznašel zoper birokratizem, je bilo tele vrste: Kuljkov je zelo rad zahajal v neki vsega spoštovanja vreden urad. Imel je tam svojo zadevo. Tako je hodil tja, mislim en mesec, mogoče tudi dva. Vsak dan. In sicer brezuspešno, to se pravi, birokrati so se delali, ko da ga vobče ne vidijo. Bilo je strašno. Njegovih aktov niso posikalj njegove zadeve niso rešili. Pošiljali so ga le po raznim nadstropjih. Odpravljali so ga, češ da naj pride jutri.

Naravno, tudi njihova služba ni lepa. K njim, birokratom, prihajajo dnevno stotine ljudi in vsak ima kako neumno vprašanje. Človek postane seveda grob, že iz čiste nervoznosti. Kuljkov se nikakor ni mogel ozirati na to intimno psihologijo birokratov. Sicer pa se je bil že naveličal čakanja. Takole je mislil: "Če danes ne uredim svoje stvari, potem bo zares hudo. Potem se bo vlekla zadeva še en mesec. Privoščil si bom kratkomočno kateregakoli izmed obojba v tem prekletem uradu in mu dal zausnico. Morda se bodo potem dobrohotno spomnili name. Na vsak način moja zadeva mora priti v tek."

Fedor Kuljkov je šel torej v urad in sicer v prizemlje — za vsak slučaj, si je mislil, če me že vržejo skozi okno, bi se pač nerad preveč poškodoval. V prizemlju je šel od sobe do sobe. In nenadno je zazrl razburljiv prizor. Na lepem stolu je sedel birokrat srednjih let. S čistim ovratnikom, ovratnico in zapetnicami. Sedel je absolutno brez dela. Še več, sedel je udobno nalonjen na stol, premikal ustnice, požvižgaval, prekrizal noge in jih uckal. To je spravilo Fedorja Kuljkova povsem ob pamet. "Kako", si je mislil, "tu je javno poslopje, s sten gledajo slike naših velikih državnikov, knjige — ne, to ne gre, to je kratko malo žaljivo!"

Fedor Kuljkov si je natančneje ogledal birokrata. In ko je bil slednji ves divji, je pristopil k možu in mu prisolil zausnico. Z vso silo seveda. Birokrat — drugega ni mogel storiti — je padel s stola. Seveda je tudi prenehaj uckati nogo. Zato je pa pričel rjoveti. Z vseh strani so prihitali birokrati, prišli Kuljkova, da ne bi ušel. Mož z zausnico pa je rekel: "Prišel sem v važni za devet in sedem tu že od ranega jutra. Toda če mi dajete zausnico na tešče, potem nočem imeti opravka z državnimi uradi." Fedor Kuljkov se je zelo čudil. "V resnici, sodrugi", je rekel, "nisem vedel, da ta človek ni uradnik, ampak prosilec. Mislil sem, tu sedi kak preklet bi-

svoji domovini. Sredstvo, ki ga je bil Kuljkov na bistroumen način iznašel zoper birokratizem, je bilo tele vrste: Kuljkov je zelo rad zahajal v neki vsega spoštovanja vreden urad. Imel je tam svojo zadevo. Tako je hodil tja, mislim en mesec, mogoče tudi dva. Vsak dan. In sicer brezuspešno, to se pravi, birokrati so se delali, ko da ga vobče ne vidijo. Bilo je strašno. Njegovih aktov niso posikalj njegove zadeve niso rešili. Pošiljali so ga le po raznim nadstropjih. Odpravljali so ga, češ da naj pride jutri.

Naravno, tudi njihova služba ni lepa. K njim, birokratom, prihajajo dnevno stotine ljudi in vsak ima kako neumno vprašanje. Človek postane seveda grob, že iz čiste nervoznosti. Kuljkov se nikakor ni mogel ozirati na to intimno psihologijo birokratov. Sicer pa se je bil že naveličal čakanja. Takole je mislil: "Če danes ne uredim svoje stvari, potem bo zares hudo. Potem se bo vlekla zadeva še en mesec. Privoščil si bom kratkomočno kateregakoli izmed obojba v tem prekletem uradu in mu dal zausnico. Morda se bodo potem dobrohotno spomnili name. Na vsak način moja zadeva mora priti v tek."

Fedor Kuljkov je šel torej v urad in sicer v prizemlje — za vsak slučaj, si je mislil, če me že vržejo skozi okno, bi se pač nerad preveč poškodoval. V prizemlju je šel od sobe do sobe. In nenadno je zazrl razburljiv prizor. Na lepem stolu je sedel birokrat srednjih let. S čistim ovratnikom, ovratnico in zapetnicami. Sedel je absolutno brez dela. Še več, sedel je udobno nalonjen na stol, premikal ustnice, požvižgaval, prekrizal noge in jih uckal. To je spravilo Fedorja Kuljkova povsem ob pamet. "Kako", si je mislil, "tu je javno poslopje, s sten gledajo slike naših velikih državnikov, knjige — ne, to ne gre, to je kratko malo žaljivo!"

Fedor Kuljkov si je natančneje ogledal birokrata. In ko je bil slednji ves divji, je pristopil k možu in mu prisolil zausnico. Z vso silo seveda. Birokrat — drugega ni mogel storiti — je padel s stola. Seveda je tudi prenehaj uckati nogo. Zato je pa pričel rjoveti. Z vseh strani so prihitali birokrati, prišli Kuljkova, da ne bi ušel. Mož z zausnico pa je rekel: "Prišel sem v važni za devet in sedem tu že od ranega jutra. Toda če mi dajete zausnico na tešče, potem nočem imeti opravka z državnimi uradi." Fedor Kuljkov se je zelo čudil. "V resnici, sodrugi", je rekel, "nisem vedel, da ta človek ni uradnik, ampak prosilec. Mislil sem, tu sedi kak preklet bi-

svoji domovini. Sredstvo, ki ga je bil Kuljkov na bistroumen način iznašel zoper birokratizem, je bilo tele vrste: Kuljkov je zelo rad zahajal v neki vsega spoštovanja vreden urad. Imel je tam svojo zadevo. Tako je hodil tja, mislim en mesec, mogoče tudi dva. Vsak dan. In sicer brezuspešno, to se pravi, birokrati so se delali, ko da ga vobče ne vidijo. Bilo je strašno. Njegovih aktov niso posikalj njegove zadeve niso rešili. Pošiljali so ga le po raznim nadstropjih. Odpravljali so ga, češ da naj pride jutri.

Naravno, tudi njihova služba ni lepa. K njim, birokratom, prihajajo dnevno stotine ljudi in vsak ima kako neumno vprašanje. Človek postane seveda grob, že iz čiste nervoznosti. Kuljkov se nikakor ni mogel ozirati na to intimno psihologijo birokratov. Sicer pa se je bil že naveličal čakanja. Takole je mislil: "Če danes ne uredim svoje stvari, potem bo zares hudo. Potem se bo vlekla zadeva še en mesec. Privoščil si bom kratkomočno kateregakoli izmed obojba v tem prekletem uradu in mu dal zausnico. Morda se bodo potem dobrohotno spomnili name. Na vsak način moja zadeva mora priti v tek."

Fedor Kuljkov je šel torej v urad in sicer v prizemlje — za vsak slučaj, si je mislil, če me že vržejo skozi okno, bi se pač nerad preveč poškodoval. V prizemlju je šel od sobe do sobe. In nenadno je zazrl razburljiv prizor. Na lepem stolu je sedel birokrat srednjih let. S čistim ovratnikom, ovratnico in zapetnicami. Sedel je absolutno brez dela. Še več, sedel je udobno nalonjen na stol, premikal ustnice, požvižgaval, prekrizal noge in jih uckal. To je spravilo Fedorja Kuljkova povsem ob pamet. "Kako", si je mislil, "tu je javno poslopje, s sten gledajo slike naših velikih državnikov, knjige — ne, to ne gre, to je kratko malo žaljivo!"

Fedor Kuljkov si je natančneje ogledal birokrata. In ko je bil slednji ves divji, je pristopil k možu in mu prisolil zausnico. Z vso silo seveda. Birokrat — drugega ni mogel storiti — je padel s stola. Seveda je tudi prenehaj uckati nogo. Zato je pa pričel rjoveti. Z vseh strani so prihitali birokrati, prišli Kuljkova, da ne bi ušel. Mož z zausnico pa je rekel: "Prišel sem v važni za devet in sedem tu že od ranega jutra. Toda če mi dajete zausnico na tešče, potem nočem imeti opravka z državnimi uradi." Fedor Kuljkov se je zelo čudil. "V resnici, sodrugi", je rekel, "nisem vedel, da ta človek ni uradnik, ampak prosilec. Mislil sem, tu sedi kak preklet bi-

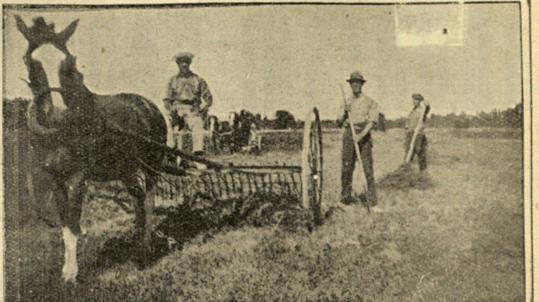
svoji domovini. Sredstvo, ki ga je bil Kuljkov na bistroumen način iznašel zoper birokratizem, je bilo tele vrste: Kuljkov je zelo rad zahajal v neki vsega spoštovanja vreden urad. Imel je tam svojo zadevo. Tako je hodil tja, mislim en mesec, mogoče tudi dva. Vsak dan. In sicer brezuspešno, to se pravi, birokrati so se delali, ko da ga vobče ne vidijo. Bilo je strašno. Njegovih aktov niso posikalj njegove zadeve niso rešili. Pošiljali so ga le po raznim nadstropjih. Odpravljali so ga, češ da naj pride jutri.

Naravno, tudi njihova služba ni lepa. K njim, birokratom, prihajajo dnevno stotine ljudi in vsak ima kako neumno vprašanje. Človek postane seveda grob, že iz čiste nervoznosti. Kuljkov se nikakor ni mogel ozirati na to intimno psihologijo birokratov. Sicer pa se je bil že naveličal čakanja. Takole je mislil: "Če danes ne uredim svoje stvari, potem bo zares hudo. Potem se bo vlekla zadeva še en mesec. Privoščil si bom kratkomočno kateregakoli izmed obojba v tem prekletem uradu in mu dal zausnico. Morda se bodo potem dobrohotno spomnili name. Na vsak način moja zadeva mora priti v tek."

Fedor Kuljkov je šel torej v urad in sicer v prizemlje — za vsak slučaj, si je mislil, če me že vržejo skozi okno, bi se pač nerad preveč poškodoval. V prizemlju je šel od sobe do sobe. In nenadno je zazrl razburljiv prizor. Na lepem stolu je sedel birokrat srednjih let. S čistim ovratnikom, ovratnico in zapetnicami. Sedel je absolutno brez dela. Še več, sedel je udobno nalonjen na stol, premikal ustnice, požvižgaval, prekrizal noge in jih uckal. To je spravilo Fedorja Kuljkova povsem ob pamet. "Kako", si je mislil, "tu je javno poslopje, s sten gledajo slike naših velikih državnikov, knjige — ne, to ne gre, to je kratko malo žaljivo!"

Fedor Kuljkov si je natančneje ogledal birokrata. In ko je bil slednji ves divji, je pristopil k možu in mu prisolil zausnico. Z vso silo seveda. Birokrat — drugega ni mogel storiti — je padel s stola. Seveda je tudi prenehaj uckati nogo. Zato je pa pričel rjoveti. Z vseh strani so prihitali birokrati, prišli Kuljkova, da ne bi ušel. Mož z zausnico pa je rekel: "Prišel sem v važni za devet in sedem tu že od ranega jutra. Toda če mi dajete zausnico na tešče, potem nočem imeti opravka z državnimi uradi." Fedor Kuljkov se je zelo čudil. "V resnici, sodrugi", je rekel, "nisem vedel, da ta človek ni uradnik, ampak prosilec. Mislil sem, tu sedi kak preklet bi-

ZEMLJA



PRVI SLOVENSKI NASELJENCI V SLOVENSKI NASELBINI "LA LLAVE" PRI OBDELO